

«HET BRUIJSEL»

VOGELWACHT

UDEN E.O.

WAT DOET VOGELWACHT UDEN?

Vogelwacht Uden e.o. (en omgeving) is een zelfstandige vereniging die zich actief inzet voor alle, in de vrije natuur, levende vogels. De belangrijkste doelstellingen zijn:

- Directe bescherming van vogels en hun biotoop.
- Het behouden en creëren van nestgelegenheid voor vogels.
- Belangstelling kweken voor vogels bij een groot publiek.
- Deelname aan landelijke en provinciale activiteiten m.b.t. vogelstudie en inventarisatie.

Om de doelstellingen te realiseren worden tal van activiteiten georganiseerd, waaronder:

- Publiekswandelingen zowel in het Udense Maashorstgebied als de omliggende dorpen.
- Excursies naar waardevolle natuurgebieden in Nederland en ook daarbuiten.
- Film- en dia-avonden in het eigen clubgebouw, de Groenhoeve.
- Vogelcursussen voor leden en niet-leden.
- Houden van lezingen voor scholen, verenigingen en instanties.
- Geven van voorlichting op tentoonstellingen en open zondagen.
- Verzorgen van publicaties in diverse media en tijdschriften.

Naast de hierboven genoemde educatieve middelen verleent Vogelwacht Uden ook daadwerkelijke hulp aan de vogels door middel van:

- Het plaatsen en onderhouden van nestkasten (zang-, stootvogels en uilen).
- Herstel en beheer van kleinschalige natuurgebieden in Uden en omgeving.
- Beheer en onderhoud van de kunstmatige oeverwaluwenwand op het Hemelrijk.
- Het plaatsen van nestbeschermers voor weidevogels.
- Wintervoeding aan vogels in nood (in geval van strenge en langdurige vorst).

Andere activiteiten van de Vogelwacht zijn:

- Het inventariseren van diverse (broed)vogelsoorten in het Maashorstgebied.
- Het opstellen van beleidsplannen en aanbevelingen ten aanzien van Gemeentes en Overheden om zodoende voor de belangen van de natuur en in het bijzonder de vogels op te komen.
- Ten behoeve van Vogelwacht Uden, I.V.N.-Uden en de Kinderboerderij het exploiteren en onderhouden van het gezamenlijke onderkomen, de Groenhoeve.
- Het plaatsen van schuil- en observatiehutten.
- In samenwerking met het I.V.N.-Uden actief deelnemen aan het Vrijwillig Landschapsbeheer Uden (V.L.U.). Het behouden en herstellen van kleine landschapselementen in Uden en omgeving
- Het samenstellen en uitgeven van een eigen verenigingsblad "Het Bruujssel".

Vogelwacht Uden werkt samen met provinciale en landelijke organisaties op het gebied van:

- Inventarisaties, waaronder het Broedvogel Monitoring Project (B.M.P.), wintervogeltellingen en de Vogeltrek-teldag in de Maashorst.
- Het ringen en registreren van o.a. stootvogels, kerkuilen en zangvogels.
- Controle op de naleving van de (nieuwe) Vogelwet.

Wilt u actief meedoen of een financiële bijdrage geven?

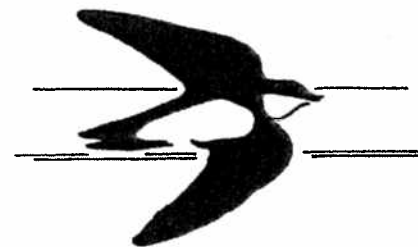
- De jaarcontributie bedraagt € 14,00 per persoon.
- Gezinsleden betalen € 6,00.
- Het éénmalig inschrijfgeld bedraagt € 2,50.
- Per adres ontvangt men ieder kwartaal "Het Bruujssel".

Voor inlichtingen en lidmaatschap:

- Secretariaat: Liesbeth Verkaar, Oliemolenstraat 53 - 5402 LH UDEN.
Telefoon: 0413-265397 of E-mail: verkaar33@zonnet.nl

Website Vogelwacht Uden: <http://members.lycos.nl/vogelwachtuden/>

VOGELWACHT UDEN E.O.

- Voorzitter** : Jan-Willem Hermans
Broekmorgen 28, Uden
Tel.: 0413-269804
- Secretaris** : Liesbeth Verkaar
Oliemolenstraat 53, Uden
Tel.: 0413-265397
- Penningmeester** : Anita van den Acker
Raam 523, Uden
Tel.: 0413-253151
- Bestuursleden** : Peter van de Braak, Esther Maas en Marc Poulussen
- Bankrelatie** : ABN-AMRO Uden, rekeningnummer: 60.99.68.254

“HET BRUUIJSEL” - nummer 4 - 2002

- Redactieleden** : Margreet Hoefnagels, Jan-Willem Hermans, John Hermans, Peter Noy
Don-Alexander van Bergen, Liesbeth Verkaar en Jolanda Rutten.
- Typewerk** : Anita van den Acker
Raam 523, Uden
Tel.: 0413-253151
E-mail: a.v.d.acker@jbz.nl
- Marieke Noy
Eikenwal 186, Uden
Tel.: 0413-251691
- Eindredactie + Kopij** : Peter Noy
Eikenwal 186, Uden
Tel.: 0413-251691
E-mail: pknoy@hetnet.nl
- Omslag** : Drukkerij Van Tuijl, Esp 219 te Eindhoven, tel.: 040-2435705
- Drukwerk** : Theo Thijssen en Wim Hoefs (faciliteiten: Basisschool De Vlonder)
- Verspreiding** : Sandra van de Burgt en Annelies Timmerman

“HET BRUUIJSEL” verschijnt 4x per jaar in een oplage van 160 exemplaren

- Clubgebouw** : De Groenhoeve
Artillerieweg 3, Uden (bij Kinderboerderij)
Tel.: 0413-250047
- Website Vogelwacht** : <http://members.lyeos.nl/vogelwachtuden/>

We zien niet graag dat iemand gedeeltes van dit blad gebruikt, voordat we daar toestemming voor hebben gegeven.
Men dient dan wel het Bruuijsel als bron te vermelden.

Inhoudsopgave

Colofon.....	Redactie	01
Inhoudsopgave	Redactie	02
Mededelingen Redactie.....	Margreet Hoefnagels	03
Van de Bestuurstafel... ..	Liesbeth Verkaar	04
Herfstexcursie Terschelling 2002 inleiding	Liesbeth Verkaar	06
Terschelling, zaterdag 12 oktober	Riky Alma	06
Terschelling, zondag 13 oktober	Liesbeth Verkaar	07
Terschelling, maandag 14 oktober	Miep Vergoossen	09
Terschelling, dinsdag 15 oktober	William van der Velden	10
Terschelling, woensdag 16 oktober	Tonny Vlamings	11
Vogelwaarnemingen excursie Terschelling 2002	Jan Verhoeven	13
Vogeltrek-Teldag 2002	Peter van de Braak	14
Waargenomen vogelsoorten teldag.....	Peter van de Braak	15
The Gambia, West-Afrika, een waar vogelparadijs.....	Aad en Mies van Toor	16
Excursie Tiengemeten (operatie Stormvogel).....	Ad Bekkers	17
Eerste lustrum beloond: de Wespendif!	Piet van der Voort	18
Vogel onder de Loep... de Steenuil.....	Pedro van den Acker	20
Publiekswandeling zondag 10 november 2002.....	Liesbeth Verkaar	22
Wetenschappelijk... ..	Don-Alexander van Bergen	24
Bijzondere Waarnemingen.....	Peter van de Braak	26
Voor u gelezen... ..	Redactie	27
Vogelwacht – Winkel.....	Aad van Toor	28
Advertenties	Bestuur	29

Mededelingen van de Redactie

Zondagmorgen vroeg. Het is nevelig. Geen tijd om het bos in te gaan. Met frisse tegenzin stap ik de auto in. Een buizerd zit op de onderste tak van een berk rustig te wachten, even verderop kijkt een donkere buizerd scherp uit zijn ogen vanaf zijn weipaaltje. Een kwartiertje later weet de zon de nevel te doorbreken. Het licht schijnt op de rossige vleugel van een torenvalk die de middenberm invalt. In de spiegel zie ik hem triomfantelijk met buit weer omhoog komen...

Maar goed dat er weinig verkeer is, want dit is niet goed voor de veiligheid. Maar ik ben wel weer verzoend met het feit dat ik niet buiten loop.

Dat hebben de mensen die de herfstexcursie naar Terschelling hebben meegemaakt niet hoeven ervaren Van 's morgens vroeg tot 's avonds laat hebben ze gevogeld. Hun enthousiaste verslagen vind je prominent in dit blad. Ze hebben de taken weer eerlijk verdeeld, iedere dag werd er iemand anders aangewezen door Peter Noy. Ze hebben allemaal hun eigen kijk gegeven, leuk om te lezen! Natuurlijk heeft Jan Verhoeven weer heel zorgvuldig de lijst bijgehouden van alle gespotte vogels. Ook van een andere (winderige) excursie, namelijk die naar Tiengemeten in de provincie Zeeland, is een verslag geschreven en wel door Ad Bekkers. Liesbeth Verkaar schrijft over de geslaagde publiekswandeling van 10 november jongstleden. Onze globetrotter, Aad van Toor heeft het wat verderop gezocht: hij is naar Gambia geweest. Uiteraard ontbreekt ditmaal een verslag over de jaarlijkse Vogeltrek-teldag niet. Peter van de Braak heeft alle telgegevens op een rijtje gezet. Een bijzonder gezellig evenement waaraan 26 tellers hebben deelgenomen. We hebben enkele jaarverslagen binnen gekregen: de werkgroep Kerkuilen en de werkgroep Stootvogels melden wat er dit jaar binnen hun werkveld gebeurd is. Er valt ook wat te vertellen over de restauratie van enkele poelen. En wie kan dat beter doen dan Willem Peters? De vaste rubrieken: om te beginnen de mededelingen van het bestuur door Liesbeth Verkaar. Pedro van den Acker heeft de Steenuil onder de loep genomen. John Hermans heeft de kranten en bladen doorgevlooid op wetenswaardigheden. Er wordt altijd veel geschreven over vogels, want John heeft nog nooit om stof verlegen gezeten. Desondanks: vind je in een of ander blad een artikel waarvan je denkt dat iedereen dat eigenlijk moet lezen: knip het uit en geef het aan John. Zijn knipselmap is nog lang niet vol. Don-Alexander van Bergen zorgt voor de broodnodige diepgang door de wetenschap erop na te slaan. Peter van de Braak heeft in zijn computer gekeken of er nog bijzondere waarnemingen zijn in onze eigen omgeving. Dat moet wel, in deze tijd!! Dat brengt ons op ons eigen gebouw: De Groenhoeve. In het voorjaar is die nodig aan een schilderbeurt toe. Daar hebben we vrijwilligers voor nodig. Iedereen die een kwast of kwastje vast kan houden wordt uitgenodigd om een strekje bij te dragen!! Tot slot hebben we afgelopen redactievergadering afscheid genomen van Aad van Toor. Na zo'n dikke zeven jaar in de redactie wil Aad zijn tijd ergens anders aan besteden (reizen!). Bedankt Aad, namens ons allemaal. De oproep in het laatste Bruujssel voor twee nieuwe redactieleden heeft succes gehad. We kunnen twee nieuwe redactieleden verwelkomen, Liesbeth Verkaar en Jolanda Rutten. Veel succes met het redactiewerk en... in het eerste Bruujssel van het nieuwe jaar stellen zij zichzelf aan de lezers voor.

Wat vinden jullie van de huidige uitvoering van ons blad? Leest het prettig? Blijft het beter in elkaar zitten? Opmerkingen en aanmerkingen willen we graag horen dan kunnen we er wat mee doen. En..... maak je nog iets spannends mee op vogelgebied, grijp je pen of rammel op je computer het hele verhaal door naar ons, redactie. Alvast bedankt.

Namens de Redactie,
Margreet Hoefnagels

Van de Bestuurstafel...

Nieuwe leden

Ook de afgelopen maanden hebben zich weer enkele nieuwe leden aangemeld. Het zijn: Monique van den Elzen en Ineke Kleijnen uit Uden en Rob Oosterbaan uit Veghel. Hartelijk welkom bij onze club en we wensen onze nieuwe leden veel vogelplezier! Als onze nieuwe leden soms vragen hebben, schroom dan niet contact op te nemen met één van onze bestuursleden (zie voor in dit Bruujsel).

Dialezing Han Meeuwsen

Op donderdag 7 november heeft er een happening plaatsgevonden in onze eigen Groenhoeve. En wat voor happening! Peter Noy had een dialezing georganiseerd, samen met het I.V.N. Hij heeft Han Meeuwsen uitgenodigd om zijn prachtige dia's te laten zien. Er is veel reclame voor gemaakt en dat heeft geholpen. Er kwamen nota bene 100 man op af, dat is nog nooit vertoond binnen het IVN en de Vogelwacht Uden!!! Het pastte dan ook maar net in de Groenhoeve. Op het laatste moment werden er nog extra stoelen aangesleept.

De lezing, met als thema "Ongerepte Natuur", was zeer de moeite waard. Voor mij is die Han een kunstenaar met de camera. Werkelijk de kleinste details weet hij vast te leggen op de gevoelige plaat. Ieder druppeltje/haartje/veertje/grasje was zichtbaar. Mooie muziek en een aangename stem die de dia's begeleidde completeerde het geheel. Hij liet ook zien wat er allemaal komt kijken bij sommige opnames. Uren wachten in een gecamoufleerde hut, je moet er maar zin in hebben. Engelengeduld heb je daar voor nodig. Maar uiteindelijk wordt het wachten beloond en kun je de mooiste plaatjes schieten. De lezing was ook weer een prachtig stukje reclame voor beide natuurverenigingen. Voor het eerst hebben we de bezoekers een vrijwillige bijdrage gevraagd. Hier is goed gehoor aan gegeven en maakt dat de hoge kosten voor beide clubs aardig gedrukt worden. Voor herhaling vatbaar!

Publiekswandeling de Maashorst

Na de succesvolle dialezing weer een publiekstrekker. De laatste publiekswandeling van het jaar was op zondag 10 november. Ook hier was de opkomst goed te noemen (50 mensen). In drie groepen trokken we de Maashorst in. Lees verder elders in dit blad.

Excursies 2003

Wil je volgend jaar mee op een meerdaagse excursie, reserveer dan de volgende data:

Van 26 april t/m 4 mei 2003 : 8 dagen naar Polen.

Van 29 mei t/m 1 juni 2003 : 4 dagen naar de Oude Venen (Friesland).

Van 18 oktober t/m 22 oktober 2003 : 5 dagen naar Texel (Herfstexcursie).

Voor ieder wat wils en reuze gezellig!!! Uitgebreide informatie volgt nog.

Stichting de Groenhoeve

Onze voorzitter Jan-Willem Hermans heeft besloten als klussenman op te gaan treden in de Groenhoeve. Hij vervangt dan Sjef Klören, die binnenkort stopt met zijn werkzaamheden. Jan-Willem wil mensen gaan werven om de Groenhoeve aan de buitenkant geschilderd te krijgen. Dit is hard nodig, maar het uit besteden kost € 6.000,-. Elf jaar geleden hebben we dit ook met eigen mensen gedaan en moet nu dus ook te realiseren zijn. Er wordt dan hopen geld bespaard, wat dan weer gebruikt kan worden voor belangrijker zaken zoals vogels beschermen. Ben je een beetje handig met de verfkwast en heb je komend voorjaar enkele uurtjes vrij, kom dan helpen. Met een groepje is het best gezellig en je doet nog zeer nuttig werk ook. Neem contact op met Jan-Willem Hermans voor meer informatie. We willen toch allemaal dat onze Groenhoeve in een goede staat blijft?

Telefooncirkel

Marc Poulussen heeft de telefooncirkel weer nieuw leven ingeblazen. Om de cirkel goed te laten functioneren zijn de volgende regels nodig:

1. Leg de bellijst bij de telefoon.
2. Bel meteen de volgende op de lijst, anders is het misschien te laat en is de vogel al weer gevlogen.
3. Neemt deze niet op, bel dan de volgende net zo lang tot je wel iemand aan de lijn krijgt. Anders wordt de cirkel verbroken.
4. Noem de vogel en de plaats van bestemming zo nauwkeurig mogelijk, zodat de tiende beller ook nog het juiste verhaal krijgt
5. Noem altijd de naam van de ontdekker, deze kan dan mogelijk nog gebeld worden voor details.
6. Bij een erg bijzondere vogel Peter Noy bellen voor publiciteit.

De mensen die zich opgegeven hebben krijgen een bellijst met deelnemers. Wil je ook meedoen, laat dit even aan Marc Poulussen weten en je aan de lijst wordt toegevoegd (telefoon: 0413-274046). Het is wel de bedoeling dat er alleen mensen op de lijst staan die ook echt naar de bijzondere vogels gaan kijken.

De Vogelwacht gaat digitaal met een beamer en laptop

Een beamer en laptop zijn aangeschaft van het geld dat we gewonnen hebben met de prijsvraag van de ABN-AMRO. We willen het personeel van de bank uitnodigen voor het bijwonen van een presentatie. Dit als dank en dan kunnen ze gelijk zien wat ze ons geschonken hebben. Jan-Willem heeft al een eerste presentatie gegeven met de beamer over trekvogels. Dit was voor een jeugdgroep uit Boekel. Hij is nu bezig met de vogelcursus in te voeren. In februari 2003 zal de cursus dus digitaal gepresenteerd worden. De mogelijkheden zijn nu veel groter dan met sheets. Er staan al 43 mensen op de lijst voor de vogelcursus van februari 2003. Niet meer teveel reclame maken dus.

E-mail adressen en 06-nummers

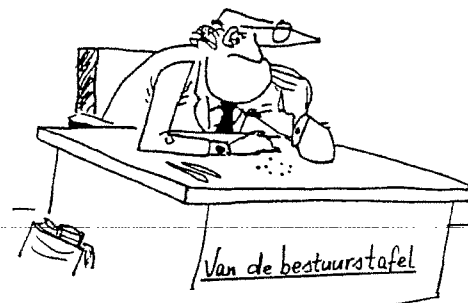
Het bestuur heeft besloten om geen 06-nummers en e-mail adressen op de ledenlijst te zetten. De ledenlijst wordt dan onoverzichtelijk en we willen ook rekening houden met de privacy van onze leden. Wil je een e-mail adres of 06-nummer weten, kun je contact opnemen met het secretariaat.

Jubileum Vogelwacht Uden

De voorbereidingen voor ons twintigjarig jubileum zijn in gang gezet (februari 2003). We gaan een uilententoonstelling opzetten en de bezoekers informeren over het werk van de Vogelwacht. Je kunt nog steeds meedoen door één van de bestuursleden te bellen.

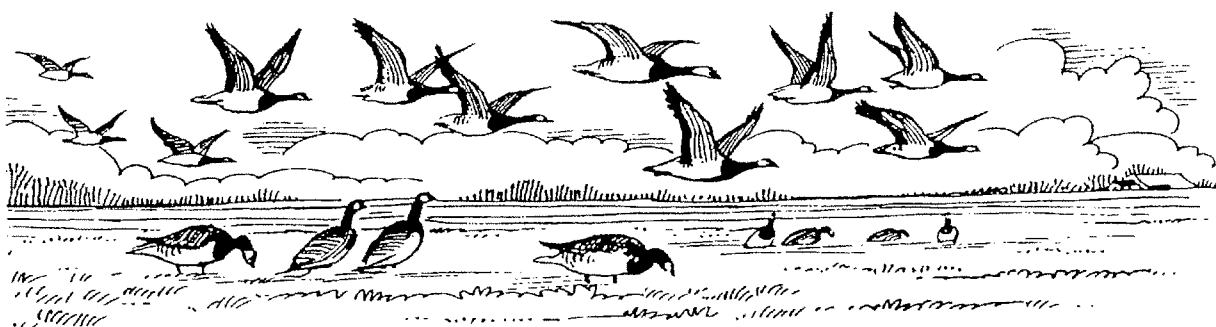
Nieuwjaarsreceptie

Het bestuur is van mening dat samenwerken met het IVN belangrijk is. Er zijn veel raakvlakken en we leven als vereniging niet op een eiland. Daarom hebben we besloten om de traditionele gezamenlijke nieuwjaarsreceptie te houden. Het idee is; eerst een gezellig samenzijn met een hapje en een drankje, daarna willen we de film "*The traveling birds*" laten zien met onze beamer op groot scherm. Het IVN beraad zich hier nog over.

Namens het Bestuur,
Liesbeth Verkaar

Herfstexcursie Terschelling 2002

Inleiding

Twintig jaar Waddenexcursie, een jubileum dus. Wat een tijd! Jan Verhoeven was er al die twintig keer bij, dat zijn pas trouwe leden. In die twintig jaar is er wel het één en ander veranderd. De groep is veel groter geworden (net als de Vogelwacht) en vogelen is niet meer alleen een mannenaangelegenheid, er gaan steeds meer vrouwen mee. Sliep je vroeger met zijn allen op één grote zaal, nu lig je lekker luxe op een vierpersoonskamer met eigen douche en toilet. Ook de Herberg van West-Terschelling was flink verbouwd sinds wij er in 1999 voor het laatst geweest zijn. Het zag er allemaal prima uit.

De mensen die mee geweest zijn noem ik in alfabetische volgorde:

Henk van den Acker, Riky Alma, Jan van Bergen, Joop en Truus Bergsma Joke van den Boogaard, Franka van Boxtel, Sandra van de Burgt, Enrico van Duijnhoven, Tiny en Francien van den Elsen, John Hermans, Sjoukje van de Heuvel, Leo van de Heuvel, Jopie Jonkers, Willy van Lanen, Peter Noy, Theo Peters, Marc Poulussen, Ria van de Rakt, Jan van den Tillaart, Annelies Timmerman, Theo van der Velden, William van der Velden, Miep Vergoossen, Jan Verhoeven, Liesbeth Verkaar, Alexander Vesters, Peter en Tonny Vlamings, Ad van Wanrooij en Bart van der Wielen. Totaal 32 vogelaars; mensen van allerlei pluimage, maar allen met dezelfde hobby; vogelen. Rob Oosterbaan moest helaas direct na aankomst weer vertrekken wegens familieomstandigheden.

Een jubileum vraagt om iets speciaals. Daarom heeft Peter Noy (naast de organisatie) een boekwerkje gemaakt met vijftig beschreven vogels, verdeeld over vijf biotopen, die het meest op Terschelling voorkomen. Als de nieuwelingen veertig vogels uit het boekje gezien hadden, kregen ze een oorkonde. Dat bleek wat hoog gegrepen, maar dat aantal is later bijgesteld. Een tiental mensen heeft de oorkonde behaald en mag zich nu "beginnend vogelaar" noemen. Een leuk initiatief!

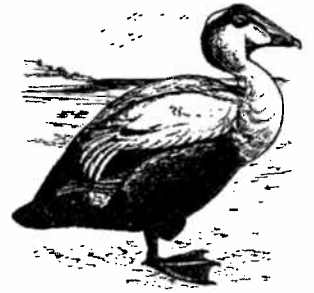
Liesbeth Verkaar

Verslag Terschelling ... door Ria en Riky

Zaterdag 12 oktober 2002

We hadden een zeer voorspoedige reis van Uden naar Harlingen. Om zes uur 's morgens in alle vroegte vertrokken we vanaf de Groenhoeve. Om kwart voor negen waren we bij de vertrekhal in Harlingen. Een beetje verbaasd stond ik naar de ravage van al onze bagage te kijken.

"Jezus Mina" ze sjouwen wat mee, die vogelaars! Koffie, broodjes en de "vogelbitter" kwamen tevoorschijn. Even een lekker slokje om warm te blijven op de boot. Lang niet iedereen heeft van de vogelbitter kunnen genieten, het was te snel op. Helaas kwam er bericht dat de boot naar Terschelling met anderhalf uur vertraging aan zou komen (dit vanwege extreem laag water). Dat was even een streep door onze rekening. De club zwermde snel uiteen. De fanatieke vogelaars onder ons hebben gegarandeerd de twee uur wachttijd op Harlingen besteed aan "vogelen", want tijd is kostbaar bij de Vogelwacht. Vanaf het moment dat ze de ogen open doen tot aan het moment dat ze weer gesloten worden zijn onze "bird-spotters" bezig. Toen we dan eindelijk op de boot konden, werd de groep gesplitst omdat er veel te veel passagiers waren. Een aantal zou over ongeveer een uur met een extra boot mee kunnen. Onze perfecte organisator Peter Noy regelde het toch maar mooi dat de hele groep weer compleet was. Na ongeveer een uur rond te hebben gehangen op een overvolle boot, besloten we de kou te trotseren en even naar buiten te gaan. We zijn niet meer binnen geweest. Het "vogelvirus" sloeg toe! (de reis duurde twee uur, Red.). Na aankomst op Terschelling gingen we snel naar Thijs Knop om de fietsen in ontvangst te nemen. We werden van het kastje naar de muur gestuurd, maar eindelijk hadden we dan toch allemaal een fiets weten te bemachtigen. Franka van Bortel had onderweg naar de herberg al een klapband, maar ook dit werd snel geregeld. Het was de bedoeling dat we allemaal samen koffie zouden drinken, maar om al de verloren tijd in te halen, waren verschillende onder ons al naar het Wad vertrokken.

Om halfzeven waren we allemaal weer terug in de herberg, want eten is voor ons vogelaars bijna net zo belangrijk als vogelen. In een record tempo werd alles naar binnen gewerkt. In vele gezinnen worden de bordjes niet zo netjes leeg gegeten als hier, dat weet ik zeker! Tijdens het eten hoorden we dat Rob Oosterbaan naar huis geroepen was, wegens familieomstandigheden. Jammer voor hem, want hij heeft een pracht excursie gemist. Rob zorg de volgende keer dat je erbij bent! Na het eten kwam de ornithologische checklist van Jan Verhoeven op tafel. Vol verbazing hoorde ik aan, dat ik waarschijnlijk nog veel te zien zou krijgen. De meest verstandige onder ons, zijn die avond redelijk op tijd naar bed gegaan. Een groepje niet-kapot-te-krijgen vogelaars gingen nog uit in het dorp. Het was maar goed dat ze met de nachtpas uiterlijk om halfdrie binnen moesten zijn..... maar dit is eigenlijk voor de correspondenten van de volgende dag.

Riky Alma en Ria van de Rakt

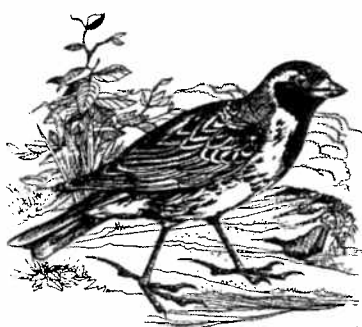
Verslag Terschelling ... door Liesbeth

Zondag 13 oktober 2002

Na de reisdag van gisteren vandaag een hele dag om te vogelen voor de boeg. Heerlijk! Om acht uur ontbijt en dat valt voor de "stappers" niet mee. Toch is iedereen present. Het zou toch ook jammer zijn als je in die korte vijf dagen nog tijd verloren moet laten gaan met uitslapen. Wat ik wel heel fijn vind van deze excursies, je kan doen wat je wilt. Je sluit je aan bij wie je wilt, als je om tien uur naar bed wil, moet je dat doen, wil je om halfdrie is dat ook goed. Er is verder niemand die daar moeilijk over doet. De groep splitst zich meestal in drie groepen, want met 32 vogelaars op stap, dat werkt natuurlijk niet. Iedereen weet wel zo'n beetje bij welke groep hij/zij het beste past. Ook de "nieuwelingen" passen zich goed aan. Er is een zogenaamde Mariaheide groep, een Ad en Tiny groep en een John en Joop groep. Ook deze groepen kunnen per dag verschillen. Er is altijd wel iemand in een groep die het één en ander wil uitleggen over de vogels.

Want daar zijn deze dagen ook voor bedoeld, om heel veel over vogels te leren. Verder weten de meeste al wel, dat als je bij Peter Noy in de buurt blijft, je op tijd koffie krijgt (of thee, warme chocomel met slagroom, appeltaart, soep enzovoort). De inwendige mens is ook belangrijk! Het ontbijt is prima verzorgd. Boterhammen smeren voor de lunch, koffie-/theekannen mee en hup... op de fiets. Het was behoorlijk koud met een straffe wind. Handschoenen, sjaal en muts waren geen luxe. Vooral de oostenwind maakte het behoorlijk koud. Maar echte vogelaars laten zich niet kisten, gewoon gaan en verder zien we wel. Al heel gauw zagen we aan de wadkant, vlakbij het "Groene Strand", een kleine strandloper van dichtbij. Hij lijkt wel wat op de bonte strandloper, maar is kleiner, actiever en eleganter. De kleine strandloper heeft een korte rechte snavel en de bonte strandloper een wat langere, iets naar beneden gerichte snavel. Het zijn echte doortrekkers, ze broeden in het hoge noorden en overwinteren in Afrika. Ze gebruiken de Wadden als tussenstop om op te vetten en weer door te vliegen. Opvetten is een ander woord voor flink eten en vet opslaan; suikers uit bessen en zaden worden omgezet in vet. Tijdens de trek wordt dit vet weer verbrand, waarbij water vrij komt. Deze vogel liet zich goed van dichtbij bekijken. Zeker moe van de lange reis. Ongelooflijk toch, wat een prestaties die beestjes kunnen leveren. Het verbaast me iedere keer weer. We zijn een lange tijd gestopt bij een groot ven, "Dodemanskisten" genaamd. Wel een lugubere naam. In het riet hoorden we een waterral, net of er een varken wordt geslacht. Het zijn echte moerasbewoners die een teruggetrokken bestaan leiden. Je kunt hem herkennen, al zul je hem niet al te vaak zien, aan zijn roomkleurige kontje. We zagen ook verschillende tafeleenden. Ik weet nog wel toen ik net bij de Vogelwacht was, dat iemand zei: "een taffelind" en ik bij God niet wist waar ze het over hadden. Inmiddels weet ik gelukkig beter. Tafeleenden zijn echte duikeenden en je vindt ze op zoet water. Bij duikeenden zijn de poten meer naar achter geplaatst en dit verklaart hun meer opgerichte houding op het land. Ze hebben een mooie donker roodbruine kop, een zwarte hals en een lichtgrijs lichaam. Zelf onthoud ik de tafeleend doordat het net lijkt of er een lichtgrijs tafellaken over zijn rug ligt. Er zaten ook verschillende slobeenden met hun spatelvormige snavel. Op de snavelranden zitten fijne uitsteeksels die een zeef vormen. Hiermee worden kleine voedseldeeltjes uit het water gefilterd. Met de telescoop kon ik goed zien hoe hij het wateroppervlak met zijn snavel aftastte (slobberen), echt mooi om te zien. De slobeend valt eigenlijk gelijk op door die aparte snavel, ook het bruine vrouwtje. Verder heeft hij een donkergroene kop, een kastanjebruine buik en een witte borst.

We zijn doorgefietst naar wat moestuintjes, waar ook van alles zat. Er stonden fruitbomen en groentes en daar kwamen veel zaadeters op af, zoals koperwieken, groenlingen, vinken, huismussen enz. Toen kreeg John een telefoontje van Jan van den Tillaart. Hij had de ijsgors

gezien op het meest westelijke gedeelte van Terschelling. John ging met een aantal mensen op zoek, maar de koffie in de strandtent lonkte, dus toch maar naar de koffie. Al moesten we buiten zitten, want vanwege de herfstvakantie was het overall behoorlijk vol en rokerig. Maar we hadden wel een mooi uitzicht op het strand. Achteraf is de groep van John anderhalf uur weggeweest en hebben ze niets gezien. Het is wel een zeldzaam vogeltje, die ijsgors, een schaarse doortrekker zoals ze dat noemen. In de zomer heeft hij een pikzwarte keel en borst, maar in de winter zijn daar alleen nog wat vlekken van over. Hij

overwintert in Zuid-Rusland. Alleen de "Mariaheidegroep" heeft hem gezien. Ook dat is altijd weer boeiend om te zien; een stel van die stoere kerels die zoveel moeite doen om zo'n klein vogeltje te zien. Het was alles bij elkaar een geweldige excursie, veel gedaan en veel geleerd. Volgend jaar weer!!!!

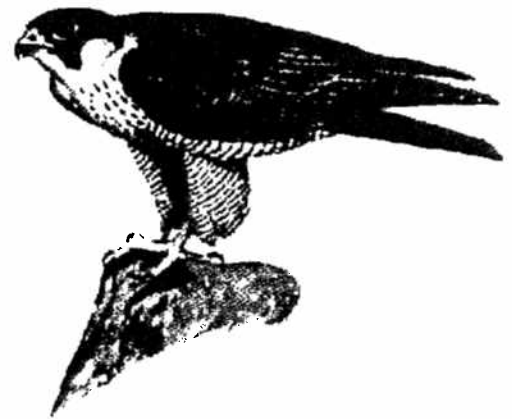
Liesbeth Verkaar

Verslag Terschelling ... door Miep

Maandag 14 oktober 2002

Regen en wind! Jammer! Desondanks gaan er twee groepen al voor negen uur op pad. Leo houdt het voorlopig droog: hij zet de telescoop voor het slaapkamerraam. Dat ziet namelijk uit op een stuk strand. Zo kan hij allerlei wadvogels op een comfortabele manier bekijken. Niet-kamergenoten mogen ook een kijkje nemen. Wij, dat zijn Peter N., Sjoukje, Franka, Ria, Riky, Tonny en Peter, Joke en Theo, Miep en Liesbeth besluiten naar het Centrum voor Natuur en Landschap in West-Terschelling te gaan. Daar vonden we informatie in overvloed over het ontstaan van Terschelling, waaronder de getijden en plantengroei op het eiland, vitrines met mooie schelpen en zelfs een aquarium. Een verrassing voor mij waren de grote aantallen opgezette vogels van wad, strand en bos. Als beginnend vogelaar een meevaller. Nu waren ze goed te bekijken, deze vlogen tenminste niet weg! Ik heb er dan ook veel tijd aan besteed. Inmiddels was het al twaalf uur geworden. Tijd voor koffie bij Hotel NAP. Maar Joke was niet weg te branden, zelfs niet voor een lekker bakje. Peter Noy, die Terschelling West op zijn duimpje kent, leidde ons via dorp, duin en bos naar ons honk. Vogels lieten zich niet of nauwelijks zien, maar dat deed geen afbreuk aan de wandeling.

Op de overige herberggasten moet onze groep als een stelletje vreemde vogels zijn overgekomen! Luidruchtig en uitgehongerd van de dagtochten, behalve diegene die onderweg nog een frietje gepakt hadden, schuiven we elke avond aan de warme maaltijd. Na de soep wordt het allengs rustiger. Praten en eten gaan nu eenmaal niet samen. Aan de koffie kunnen de groepen eindelijk laten horen welke en hoeveel waarnemingen ze gedaan hebben. Alles wordt zorgvuldig genoteerd. Wat mij betreft, heb ik veel meer vogels waargenomen dan ik verwacht had (ook al haalde ik de 40 van Peter bij lange na niet). Hoogtepunten waren voor mij: de blauwe kiekendief, prachtig dichtbij scherend over de grasvlakten tussen de duinen op de Boschplaat. De slechtvalk met prooi op een paaltje in de polder. De goudplevier, heel dichtbij, schitterend! Blijkbaar is hij in de zomer nog mooier, maar dat heb ik nog nooit gezien. De sierlijke trippelende bonte strandlopertjes. Het geluid van de grote aantallen scholeksters en ganzen en nog veel meer.

Het was fantastisch. Ervaren vogelaars onder ons herkennen zelfs de geringste piepgeluiden. Ook in de vlucht zien ze al snel met welke vogel ze te maken hebben. Om jaloers op te zijn! Het is dus zaak om met een groep ervaren mensen op pad te gaan. Maar dat viel niet mee! Je moet verdomd snel zijn anders zijn ze weg. Gelukkig is het me twee keer gelukt. Je hoort dan ook leuke dingen die niet in boeken staan, namelijk ezelsbruggetjes om verschillen te leren zien. De -zzzzz- voor Zilverplevier met Zwarte oksel, dat laatste kon ik niet zien. De Grote mantelmeeuw heeft Géén Gele poten, maar roze. Bij W.K. denk ik dan aan het wereldkampioenschap, maar in dit geval is het natuurlijk de Witte Kwikstaart. Kortom, ik heb veel gezien en geleerd. Genoten van wind, wad en vogels. Voor herhaling vatbaar. Met dank aan Peter en Liesbeth voor de organisatie. Het is natuurlijk heerlijk om zomaar mee te kunnen en alles is voor je geregeld!

Miep Vergoossen

Verslag Terschelling ... door William

Dinsdag 15 oktober 2002

Aangezien een dag om 24.00 uur begint, zal ik met mijn verslag ook maar rond die tijd beginnen. We zitten met z'n tienden in een café in Hoorn, waar we luisteren naar een poging van Hessel, om ons te vermaken met zijn gezang. Zelf vind ik zijn versies van allerlei populaire nummers niet zo geslaagd, maar allerlei half- of helemaal dronken types lijken helemaal lyrisch te worden van zijn gekwijn. Het zal wel aan de hoeveelheid genuttigde drank liggen! Vlak bij ons staat een redelijk beschonken dame flink wild te dansen. Haar outfit is nogal opvallend: een dun zwart avondjurkje met een te klein T-shirt daarboven en daaronder van die groene gummilaarzen; een opmerkelijke combinatie! Leo draagt zijn shirt met daarop aan de ene kant "WIL" en aan de andere kant "VRIJ". Het duurt dan ook niet lang of Leo is met de bewuste dame aan het shirtjes wisselen. Zij zag er al belachelijk uit, maar Leo wordt er nu ook niet mooier op. Zijn machtig lichaam in een wit hemd met daarop een boven de navel beginnend veel te klein zwart shirt! Na het gezang van Hessel draaien ze gelukkig nog wat leuke muziek, zodat iedereen toch aan zijn danstrekken komt. Rond tweeën gaan we op weg naar huis en we moeten stevig doortrappen om voor de sluitingstijd van halfdrie uur bij de jeugdherberg te zijn. Die nacht heeft iedereen gelukkig rustig geslapen, al is me wel ter ore gekomen, dat één van de Hessel-gangers zoveel gerookt had, dat hij 's nachts brokken moest hoesten!

De volgende morgen was iedereen toch weer redelijk gezond opgedroogd. Na een stevig ontbijt zetten we ons op de fiets voor een flinke fietstocht naar de Boschplaat. Onderweg lieten met name een aantal kepen en een putter zich prachtig in het morgenzonnetje bewonderen. Ook zagen we nog een slechtvalk die op een paaltje zijn prooi aan het verorberen was. Terwijl we naar de slechtvalk aan het kijken waren kwam, van de andere kant van de dijk een vader met zijn tienerzoon over de dijk via een stenen trapje naar ons toe gewandeld. Een schapenram wilde zich laten gelden en ramde de tiener in zijn rug. Met twee benen in de lucht van een stenen trap af gaan is niet aan te raden, maar het is in ieder geval wel een

komisch gezicht. De ram werd door Henk vriendelijk verzocht dit niet meer te doen. Als troost hebben we beide, vader en zoon, maar even door de telescoop naar de slechtvalk laten kijken, zodat zoonlief twee ervaringen rijker weer verder kon.

Bij de Boschplaat aangekomen konden we eindelijk onze fiets aan de kant zetten en wat gaan wandelen. Om vast te wennen aan de geur van het drooggevalen slik van het wad, namen we de geursporen van een zwaar behaarde geitenbok in ons op. Volgens ons was hij al een paar dagen niet gewassen! Al wandelend kwamen onze eerste en enige drie kramsvogels van Terschelling en twee beflijsters overvliegen. Op een hoge duintop hebben we onze lunch gebruikt en sommige wat geluierd. Hier konden we genieten van de dagelijkse bezigheden van roodborsten, goudhaantjes en een zwartkop.

We zijn daarna via de wadkant weer naar onze fietsen gewandeld. We moesten hierbij af en toe over vervelende slootjes klunen en springen, maar gelukkig bleef het allemaal bij wat bemodderde schoenen. Door het losse zand van "het Gorzenpad", fietsten we naar strandpaal 18. Het gorzenpad is een zandpad waar tijdens de trek heel veel zangvogeltjes, waaronder gorzen, neerstrijken (het is bij de meeste vogelaars bekend, Red.). Bij het Heartbreak Hotel, met de knalroze auto van Elvis Presley op het dak, gingen de meesten koffie met..... nuttigen, terwijl de grootste fanatiekelingen met de telescoop over zee bleven kijken.

Hun fanatisme werd beloond met twee eerstejaars en een tweedejaars Jan van Gent die op korte afstand voorbij kwamen vliegen. De weg terug naar de Jeugdherberg voerde ons helemaal door de duinen van Terschelling. Het was erg mooi maar uiteindelijk toch een heel eind!

Na het wederom voortreffelijk eten en een aardappelkrokettengevecht werden diverse “nieuwe” wadgangers verblijd met een oorkonde voor beginnend ornitholoog. Opvallend was dat voornamelijk vrouwen deze oorkonde in de wacht hadden gesleept. Zou Peter verschil gemaakt hebben? Uiteraard was er een luid applaus voor het organisatietalent van Peter en Liesbeth. Ze hadden hun zaakjes met betrekking tot deze najaarsexcursie wederom prima voor elkaar, Chapeau! De prachtige dag werd later die avond geëvalueerd met een Wieckse Witte of een rood wijntje in de bar van de Jeugdherberg. ‘s Nachts heeft er nog iemand in zijn onderbroek door de herberg gespookt, maar dat lezen jullie vast bij het verslag van woensdag.

Met vriendelijke groeten,
William van der Velden

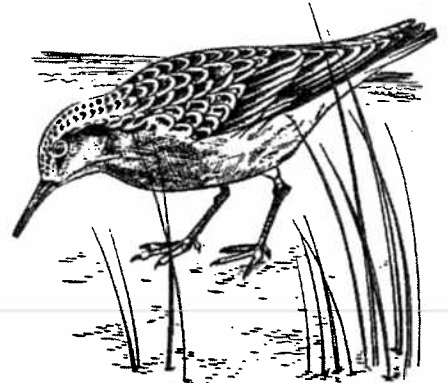
Verslag Terschelling ... door Tonny

Woensdag 16 oktober 2002

De afsluiting (de uitsluiting)

De nacht van 15 op 16 oktober 2002, de laatste nacht in de jeugdherberg op Terschelling, was een woelige overnachting. Wij, Peter V., Miep en Tonny, kregen er een slaapje bij: Alexander. Hij dacht eens heerlijk door te kunnen trekken na drie slapeloze nachten. Nou vergeet het maar. Twaalf uur, “politie-uur”, gaan op onze kamer de lichten uit en het gordijn een beetje open om het licht van de Brandaris de grootste duisternis op te laten lossen voor de nachtelijke plassers onder ons. Tonny en Miep hadden nog geen oog dichtgedaan van de opwindning dat zij de volgende dag weer met de boot mee mochten, draaiend, woelend en luisterend naar de storm, die over het wad woei. In een, iedere seconde door de Brandaris verlichte kamer, merkte ik plotseling in het holst van de nacht gekraak aan het openstaande raam. In de veronderstelling dat Peter het raam dicht wilde doen en daar aan het morrelen was, ging ik op mijn knieën zitten en vroeg: “Wil je het raam dichtdoen?” Toen riep er plotseling iemand van buiten door het raam en raakte bijna mijn neus: “Hé Jan, maak de deur eens open!” Ik gillend: “Hieeee, een man aan het raam buiten”. Peter zei: “Och man, je droomt”. Het bleek Henk te zijn die al geruime poos op de slaapkamerdeur bij zijn slaapjes had staan kloppen. Toen er door zijn slaapdronken makkers niet werd opengedaan, probeerde Henk ze aan de buitenkant via het slaapkamerraam wakker te krijgen. Zelf waande hij zich bij het juiste slaapkamerraam, schrok behoorlijk van mijn gegil en zei: “O, pardon, neem me niet kwalijk”. Nu was iedereen op onze kamer klaar wakker, maar gevogeld werd er niet. Uiteindelijk werd het stil rond de herberg. Wij sliepen met z’n vieren door tot tegen halfnacht. Toen was het tijd de koffers te pakken, beddengoed van de bedden in de container in de hal en voor het laatst genieten van een heerlijk uitgebreid ontbijt. Joke moest even “grienen”, zij had nog wel langer willen blijven, al was het maar voor de.....”smikkel”.

Na het ontbijt moest er nog een groepsfoto genomen worden. Maar ja, voordat iedereen verzameld is, staan er al velen te trappelen om uit te vliegen.. Maar ook het licht was nog onvoldoende voor een mooie heldere foto, dus dat werd uitgesteld tot op of bij de boot.

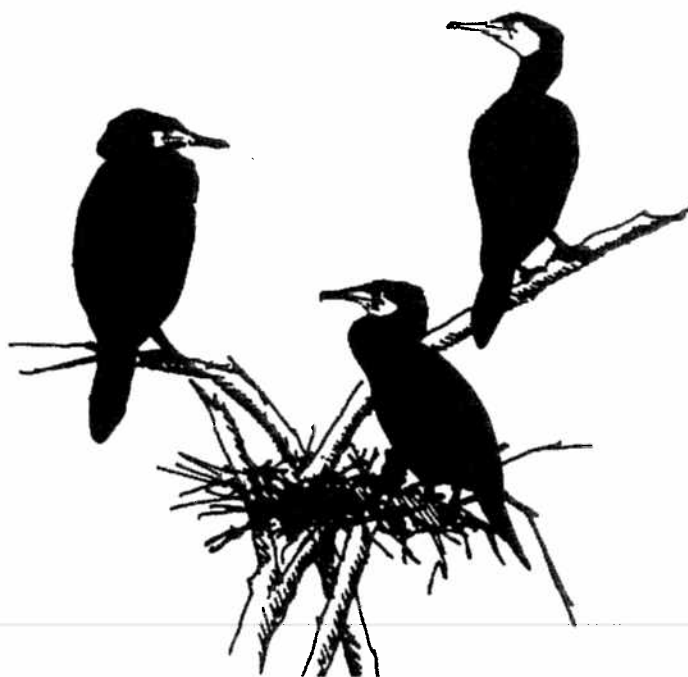

Op deze druilerige ochtend waren de waarnemingen niet overweldigend. Maar William van der Velden had toch nog twee soorten gescoord, waardoor hij op een mooi rond getal van maar liefst 100 verschillende soorten kwam. John was baas boven baas met 107, Jan van den Tillaart 98 en van de rest heb ik de getallen niet vernomen. Allemaal samen hebben we zeker 120 verschillende soorten mogen bewonderen op de Wadden. Peter en ik hebben deze ochtend heerlijk in eigen tempo door bos en duinen getrapt en op het strand twee kanoetjes en twee drieteenstrandlopertjes (volgens Peter wel zes) gezien op nog geen tien meter afstand. Dit was echter voor deze beestjes niet al te best, zij verkeren dan blijkbaar in een niet al te beste conditie. Het ene drieteentje trok en sleepte steeds met zijn rechterpootje. Hij zal waarschijnlijk het barre aardse bestaan deze herfst niet overleven. Om er voor te zorgen dat ons dat mogelijk wel zal lukken, hebben wij nog een heerlijke cappuccino met Terschellinger koek, sommigen Terschellinger vis, of iets anders speciaals voor de innerlijke mens genomen.

Om klokslag twaalf uur was bijna iedereen bij de terminal om gezamenlijk op de foto te kunnen. We misten echter nog twee personen: Joop en zijn echtgenote, dus gingen we weer met z'n allen terug naar de ingang, onder gemompel van enkele groepsleden: "Twaalf uur is twaalf uur". Tien over twaalf kwam Joop met koffer en tassen aansjouwen, die bracht hij eerst naar de bagagewagens en vervolgens kon de vogelaarskiek toch genomen worden met 32 ervaren en beginnende ornithologen uit Uden en omgeving. Een plaatje in viervoud om nooit te vergeten. En als beloning kregen verschillende onder hen nog een toetje van: zeekoet, koperwiek, aalscholver, zwarte zee-eend, zilvermeeuw, voorbijvliegende roodborst, merel en nog meer van dat kleine grut als garnering. Bij dit laatste schouwspel hadden Annelies en Sandra ook moeite om hun emoties in bedwang te houden. Vol weemoed keken zij voor het laatst over de zee naar de vogels die het voorlopig weer zonder de Udense vogelaars moeten stellen.

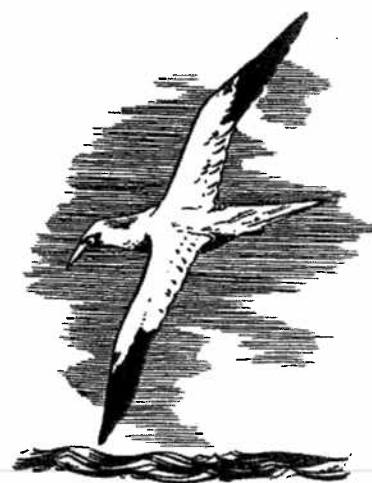
Maar met het organisatorische talent van Liesbeth Verkaar en Peter Noy komen er beslist nog meer waddenexcursies. Mede namens de dertig andere "ornithologen", duizendmaal dank aan deze aardige en bekwame organisatorische "ornithologen".

Tonny Vlamings

Vogelwaarnemingen excursie Terschelling 2002

1. Aalscholver	50. Keep	99. Turkse Tortel
2. Baardman	51. Kievit	100. Veldleeuwerik
3. Barmsijs	52. Klapekster	101. Velduil
4. Beflijster	53. Kleine Mantelmeeuw	102. Vink
5. Bergeend	54. Kleine Strandloper	103. Vuurgoudhaantje
6. Bladkoning	55. Kluut	104. Waterhoen
7. Blauwe Kiekendief	56. Kneu	105. Waterral
8. Blauwe Reiger	57. Kokmeeuw	106. Watersnip
9. Boerenwaluw	58. Koolmees	107. Wilde Eend
10. Bok	59. Koperwiek	108. Winterkoning
11. Bontbekplevier	60. Kraai	109. Wintertaling
12. Bonte kraai	61. Krakeend	110. Witgat
13. Bonte Strandloper	62. Kramsvogel	111. Witte Kwikstaart
14. Boomkruiper	63. Krombekstrandloper	112. Wulp
15. Boomleeuwerik	64. Kruisbek	113. Zanglijster
16. Brandgans	65. Kuifeend	114. Zeekoet
17. Brilduiker	66. Meerkoet	115. Zilvermeeuw
18. Bruine Kiekendief	67. Merel	116. Zilverplevier
19. Buizerd	68. Middelste Zaagbek	117. Zwarte Mees
20. Dodaars	69. Oeverpieper	118. Zwarte Roodstaart
21. Drieteenstrandloper	70. Paap	119. Zwarte Ruiter
22. Eider	71. Pijlstaart	120. Zwarte Zee-eend
23. Ekster	72. Pimpelmees	121. Zwartkop
24. Fazant	73. Putter	
25. Frater	74. Rietgors	Jan Verhoeven
26. Fuut	75. Roek	
27. Gaai	76. Roodborst	
28. Geelgors	77. Roodborsttapuit	
29. Gele Kwikstaart	78. Roodkeelduiker	
30. Goudhaantje	79. Rosse Grutto	
31. Goudplevier	80. Rotgans	
32. Graspieper	81. Ruigpootbuizerd	
33. Grauwe Gans	82. Scholekster	
34. Groenling	83. Sijs	
35. Groenpootruiter	84. Slechtvalk	
36. Grote Bonte Specht	85. Slobbeend	
37. Grote Gele Kwikstaart	86. Smelleken	
38. Grote Lijster	87. Smient	
39. Grote Mantelmeeuw	88. Sperwer	
40. Grote Zee-eend	89. Spreeuw	
41. Havik	90. Staartmees	
42. Heggenmus	91. Steenloper	
43. Holeduif	92. Stormmeeuw	
44. Houtduif	93. Strandleeuwerik	
45. Huisemus	94. Tafeleend	
46. IJsgors	95. Tapuit	
47. Jan van Gent	96. Tjiftjaf	
48. Kanoet	97. Torenavalk	
49. Kauw	98. Tureluur	

Vogeltrek-Teldag 2002

Het zag er veelbelovend uit, de weersvoorspelling voor onze komende vogelteldag. Na enkele dagen zonnig weer, zou het herfstachtig weer gaan worden. De vogels zouden nu met grote aantallen gaan trekken. Helaas was dit niet het geval, waarschijnlijk teveel regen en de wind noordwest was ook niet echt gunstig. Aan het aantal deelnemers (26) lag het in ieder geval niet, ook niet aan de sfeer die was net als vanouds goed te noemen.

We gingen op deze zondagochtend (6 oktober) om half acht van start, het was nog schemer.

Na verloop van tijd werd het wat lichter en ook de zware bewolking zichtbaar. De eerste vinken en graspiepers kwamen over getrokken. Het bleef de rest van de dag met individuen of slechts kleine groepjes die overtrokken. In één uur werden er aantallen geteld variërend van dertig tot honderd vogels. Ik kan me nog voorgaande jaren herinneren dat er wel honderden spreeuwen/graspiepers tegelijk over getrokken kwamen. Opvallend waren wel de 29 late boerenzwaluwen die dit jaar geteld werden.

Hier de Top Tien van 2002;

Top 10	Soort	Aantal
1	Vink	407
2	Graspieper	388
3	Kievit	198
4	Aalscholver	112
5	Spreeuw	104
6	Grauwe Gans	65
7	Gaai	46
8	Boerenzwaluw	29
9	Witte Kwikstaart	29
10	Zanglijster	26

Totaal waargenomen soorten: 1.664
Totaal aantal soorten: 40
Aantal deelnemers: 26

Ook het publiek bleef dit jaar achterwege, waarschijnlijk trekken deze net als de trekvogels er ook niet opuit. De communicatie was dit jaar goed geregeld met de nieuwe portofoons. Om twee uur zijn we volgens planning gestopt met tellen. Na alle spullen gepakt te hebben zijn we met zijn allen richting "het Benkske" gegaan. Hier werd de inwendige mens versterkt met één of meerdere hotdogs en natuurlijk het niet ontbrekende bittertje. Rond half drie hadden we nog een officieel tintje aan het geheel gegeven, namelijk de opening van ons benkske, oftewel Telpost Brobbelbies. Helaas was er geen afgevaardigde van Staatsbosbeheer aanwezig, daarom werd de openingshandeling of "inzegening" verricht door onze voorzitter. Al met al was dit ondanks het weer en de weinige vogels toch een geslaagde teldag geworden.

Peter van de Braak,
Werkgroep Inventarisatie

Waargenomen vogelsoorten

VOGELSOORT:	TELPOST 1	TELPOST 2	TELPOST 3	TELPOST 4	TELPOST 5	TOTAAL:
Aalscholver	6	23	11	57	15	112
Blauwe Kiekendief	0	0	0	0	1	1
Blauwe Reiger	0	0	7	13	1	21
Boerenzwaluw	2	23	4	0	0	29
Boomleeuwerik	0	8	0	2	0	10
Boompieper	0	2	0	1	0	3
Buizerd	0	0	4	10	0	14
Gaai	9	2	1	34	0	46
Geelgors	2	2	0	1	0	5
Goudplevier	0	0	1	0	0	1
Graspieper	126	105	103	17	37	388
Grauwe Gans	0	7	0	0	58	65
Grote Lijster	0	0	0	2	0	2
Havik	1	1	1	2	0	5
Heggemus	0	0	0	2	0	2
Holenduif	1	2	3	1	0	7
Houtduif	10	4	3	4	0	21
Kauw	0	0	0	12	0	12
Keep	0	0	0	0	2	2
Kievit	0	4	63	86	45	198
Kneu	0	6	0	0	9	15
Kokmeeuw	0	0	9	0	0	9
Koperwiek	8	0	0	7	0	15
Merel	2	0	0	0	0	2
Niet gedetermineerd	8	0	9	0	0	17
Nijlgans	0	2	0	2	0	4
Pimpelmees	0	0	0	1	0	1
Rietgors	1	0	0	1	3	5
Ringmus	0	15	3	4	0	22
Sijs	0	0	0	11	0	11
Sperwer	0	4	2	1	0	7
Spreeuw	15	26	15	48	0	104
Veldleeuwerik	8	15	1	0	1	25
Vink	53	53	42	226	33	407
Wilde Eend	0	0	0	2	0	2
Witte Kwikstaart	4	7	8	6	4	29
Wulp	2	4	2	0	0	8
Zanglijster	14	1	6	5	0	26
Zilvermeeuw	0	0	2	0	0	2
Zwarte Kraai	3	1	5	0	0	9
Atalanta (vlinder)						
Totaal	275	317	305	558	209	1.664

The Gambia, West-Afrika, een waar vogelparadijs

Om even te voelen hoe warm het daar kan zijn boekten we een vakantie van twee weken in Kololi, een kleine plaats, niet ver van de hoofdstad Banjul. We logeerden in hotel Senegambia dat pal aan het strand ligt. Het hotel beslaat een grote oppervlakte en heeft een prachtige tuin. Mass Cham, een zeer kundig ornitholoog staat in vaste dienst van het hotel om gasten rond te leiden in de tuin en om excursies met hen te maken naar de wetlands en de rivier The Gambia. De wandeling in de tuin vindt plaats 's morgens vroeg of wat later tegen de avond. Het is mogelijk (niet door mij hoor!!!) om in de tuin 120 soorten waar te nemen. Mass heeft in de tuin een vaste stek, een stenen kiosk waar hij de afspraken maakt, zijn boeken heeft en een kleine voorraad verrekijkers die hij beschikbaar stelt voor deelnemers. De rondleiding in de tuin is gratis, de excursies uiteraard niet. Gewapend met het prachtige boek "Birds of Western Africa", van de auteurs Nik Barrow en Ron Demey (bibliotheekboek), mochten wij met Mass genieten van een aantal prachtige vogels waarvan onderstaand een overzicht volgt. Een probleem was dat voor twee soorten geen Nederlands equivalent voor de naam kon worden gevonden.

Een greep uit de waargenomen vogels:

Adamawatortel, Afrikaanse dwergijsvogel, breedbekscharrelaar, blauwfazantje, dwergbijeneter, grijskopmus, grijze bananeneter, grijze hoornvogel (een enorme doorzetter want die vloog dagelijks tegen hetzelfde raam aan), grijsgroene specht, grijskopmeeuw, glansekstertje, geelsnavelklauwier, geelpootmeeuw, huismus, hagedisbuizerd, kokmeeuw, kapgier, kaalkopkiekendief (met twee reeds uitgevlogen jongen), moskeezwaluw, maskerduif, palmtortel, palmgier, roodoogtortel, roodsnaveltok, roodkeelbijeneter, senegalijsvogel, senegalese spoorkoekoek (coucal: de lokale bevolking gelooft dat de vogel zich in een slang kan veranderen: de juiste reden is dat hij vaak snel wegkruipt in het gras en soms komt dan net een slang uit het gras), visdief, wijntortel, wulp, zwartnekwever, zwartsnavelduif, zwaluwstaartbijeneter, zwartkopbabbelaar en zwarte vliegenvanger.

Ongeveer een kilometer van het hotel ligt het Bijilo Forest Park. Ook hier onder leiding van een gids diverse vogels gezien die in het overzicht zijn opgenomen. Deze professionele gids maakt diverse vogelgeluiden na en na even wachten kom diep uit het bos het antwoord.

De gids heet de heer Masangh Sanyang

Adres: c/o ITC Camp
PBM 14 Banjul
The Gambia
West-Afrika

Aad en Mies van Toor

Excursie Tiengemeten (operatie stormvogel)

Zaterdagmorgen 27 oktober om acht uur verzamelen zich bij de Groenhoeve twaalf personen. Na de weerberichten gehoord te hebben dat er storm op komst was, toch besloten om te gaan; we laten ons toch niet klein krijgen door een beetje wind! Maar bij het Haringvliet aangekomen waaide het toch wel erg hard. Het pontje om op Tiengemeten te komen voer nog één keer op en neer om daarna uit de vaart te gaan, vanwege opkomende storm. Naar Tiengemeten ging dus niet door. Op de foto hiernaast kan Jan-Willem tegen de wind in blijven staan! Hier toch een korte impressie van het eiland Tiengemeten.

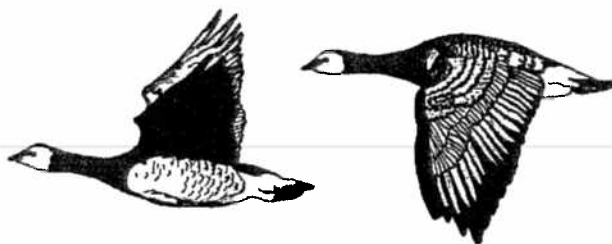

Het eilandje ligt midden in het Haringvliet, ongeveer zes bij één kilometer groot. Aangekocht door Natuurmonumenten die geleidelijk aan het hele eiland wil laten uitgroeien tot een prachtig zoetwatergetijdengebied. De boeren die hier hun bedrijf hadden, zijn inmiddels naar het vaste land verhuisd met hun bedrijf. Dit is overigens niet zonder slag of stoot gegaan, vertelde ons de kastelein in Goudswaard. Sommige pachtboeren hebben hier nog land liggen, waarschijnlijk door nog lopende contracten, maar als deze contracten zijn beëindigd kan de ontwikkeling geheel tot stand komen. Er is nu een wandelroute van ongeveer negen kilometer, en vooral de blanke slikken ten zuiden van het eiland zijn zeer interessant voor waadvogels.

Maar we hadden nog een tweede optie, namelijk “de Kozendijkse Slikken”. Op weg hier naar toe nog even gekeken bij observatiehut “de Brede Hoek”. Grote groepen brandganzen en kleinere groepen goudplevieren vielen hier op. Vooral de ganzen zijn ware kunstenaars als je ze met hun logge lijven tegen een storm in ziet vliegen. Ook mooi om te zien was de fel witte onderzijde van de goudplevier, tegen de donkere horizon. Over de dijk verder gereden richting “Kozendijkse Slikken”. Maar ook hier hadden we geen geluk. We zijn nog wel een flink stuk het gebied in gelopen, maar de observatiehut hebben we niet kunnen bereiken, vanwege te hoge waterstand. Terug op de dijk wel een waarneming van vliegende dakpannen. Na flink uitgewaaid te zijn, tijd voor koffie in Goudswaard en een planning maken voor de andere observatiepost. De keuze was gevallen op observatiehut “de Visarend”, ten zuidoosten van het Haringvliet. Waar we smienten, krakeenden en kleine zwaan goed konden observeren. Een observatiehut is met dit weer zeer welkom, dan kan je je verrekijker weer even stilhouden.

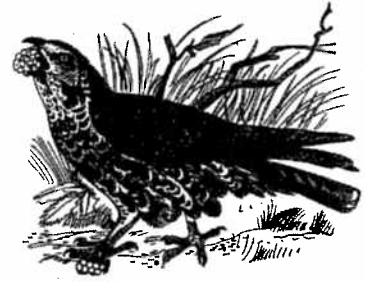
Het was dan ook om ongeveer twee uur niet veel moeite om iedereen ervan te overtuigen dat we niet veel meer zouden zien en beter huiswaarts konden gaan. We hebben weliswaar niet veel vogels kunnen observeren, maar met zo’n storm aan het Haringvliet was het toch een leuke excursie, en met beter weer zeker de moeite waard om hem volgend jaar nog eens te doen (trotseren).

Ad Bekkers

Eerste lustrum beloond: de wespendif!

De werkgroep stootvogels heeft in 2002 haar eerste vijf jaren voltooid met een kroonjuweel; het ontdekken van een wespendifhorst. Na gedurende een paar jaren regelmatig wespendifven in de Maashorst vliegende waargenomen te hebben, is dan eindelijk door Chris van Lieshout de eerste horst ontdekt. En als klap op de vuurpijl kwam er begin augustus, nadat in samenwerking met het IVN Oss de gehele Maashorst afgedekt was met waarnemingsposten voor voedselvluchten, een tweede horst bij. Zelfs een derde horst schijnt in de pen te zitten, maar is nog niet gevonden. Dit zou de Maashorst wel tot een uniek vogelgebied maken in Brabant, daar er in 2001 in geheel Brabant maar vijf horsten gemeld zijn. Overigens is het ook vermeldenswaard, dat het IVN Oss ook in het Herperduingebied een wespendifhorst gevonden heeft. Chapeau voor onze veldwaarnemers, voorwaar een magnifiek resultaat!

Echter naast de wespendif zijn de andere stootvogels niet minder belangrijk en ook daarvan zijn de waarnemingsresultaten van 2002 bekend. In totaal zijn 62 nestkaarten (is broedgevallen) in 2002 aangeleverd. Dit vergeleken met 69 kaarten in 2001, 55 in 2000 en 61 in 1999. Om een goed overzicht te verkrijgen, zal ik de resultaten van de verschillende soorten in alfabetische volgorde behandelen.

DE BOOMVALK: zoals al eerder gemeld, gaat het niet goed met de boomvalk. Ook dit jaar geen melding uit de Maashorst. Wel is er een horst in Erp gevonden, maar dit paar is niet tot broeden gekomen en heeft dus niets opgeleverd. Gaat de boomvalk de vroegere rol van de wespendif overnemen ten aanzien van vindbaarheid van nesten?

DE BUIZERD: praktisch hetzelfde als in 2001.

Jaar:	2002	2001	2000	1999
Broedparen	17	17	16	16
Aantal eieren	> 34	41	21	36
Aantal jongen	31	31	17	30
Uitgevlogen	29	28	14	25

Hier begint zich, de dip in 2000 daargelaten, een vrij constant patroon af te tekenen.

DE HAVIK: duidelijke terugval ten opzichte van 2001 in geslaagde broedgevallen.

Jaar	2002	2001	2000	1999
Broedparen	14	17	5	7
Aantal eieren	> 35	53	17	21
Aantal jongen	31	47	15	16
Uitgevlogen	30	45	14	15

Bij de havik zijn drie paren niet tot het grootbrengen van jongen gekomen (verstoord?). Van elf broedparen uitgaande, zijn de resultaten per broedpaar vergelijkbaar met voorgaande jaren.

DE SPERWER: op zijn retour.

Jaar	2002	2001	2000	1999
Broedparen	13	19	10	20
Aantal eieren	> 44	75	46	80
Aantal jongen	38	66	44	58
Uitgevlogen	33	55	39	45

Het ziet er naar uit dat de sperwer in ons gebied het Brabantse beeld van 2001 gaat volgen. In 2001 werd al gewag gemaakt van een achteruitgang van de sperwer in Noord-Brabant. De resultaten van 2002 zijn teleurstellend en heeft een diepterecord bereikt aan aantal uitgevlogen jongen.

DE TORENVALK: een lichte teruggang.

Jaar	2002	2001	2000	1999
Broedparen	15	16	24	16
Aantal eieren	> 67	82	94	74
Aantal jongen	59	71	77	54
Uitgevlogen	54	63	69	49

Een beetje moeilijk verhaal. Met 2000 kun je het niet vergelijken, daar zitten de nestresultaten van de Vliegbasis in. Is 2000 een piekjaar geweest? Als je naar 1999 kijkt, neig je tot die conclusie. In ieder geval is 2002 ook hier minder dan 2001.

DE WESPENDIEF: eindelijk een tabel!

Jaar	2002	2001	2000	1999
Broedparen	2	0	0	0
Aantal eieren	> 3	0	0	0
Aantal jongen	3	0	0	0
Uitgevlogen	3	0	0	0

Het jubelverhaal heeft u aan het begin van dit artikel kunnen lezen: Chris heeft geschiedenis geschreven. Samenvattend; het geweldige succes met de wespendif wordt toch een beetje afgezwakt door teruggang bij de andere soorten, waarbij dat van de sperwer wel eens trendmatig zou kunnen zijn.

Piet van der Voort,
Coördinator werkgroep Stootvogels

Vogel onder de loep... de Steenuil

Deze keer wil ik jullie wat meer vertellen over een van de leukste roofvogeltjes van Nederland, het steenuiltje. Het is de meest algemeen voorkomende uil in ons land en iedereen zal er wel eens een hebben gezien en zeker gehoord. Het keffende geluid vergeet je niet zo snel als je het eenmaal een keer gehoord hebt. Zelf hoor ik het regelmatig want, hoewel ik midden in Uden woon, is het steenuiltje zelfs daar regelmatig te horen. Wel moet ik toegeven dat ik het maar zelden zie, het vertoeft jammer genoeg niet in mijn tuin.

De steenuil is maar een kleine vogel ten opzichte van zijn grote andere familieleden. Zijn grootte is 22 centimeter. De vleugel spanwijdte is 55 tot 61 centimeter en het gewicht (schommelt met de jaargetijden) van het mannetje is 150 tot 200 gram en dat van het vrouwtje is 170 tot 230 gram. Het steenuiltje is dus kleiner dan een duif. Het heeft een korte staart, laag voorhoofd en een vlakke bovenkop. Wat opvalt zijn zijn grote gele ogen met daarboven witte oogstrepen, die als wenkbrauwen aandoen. Het verenkleed is aan de bovenkant bruin als aarde, op de schedel met rijen kleine, witte vlekken in de lengte en op de schouders en vleugels grote, witte dwarsvlekken. Aan de onderkant geelwit met brede, bruine, op de borst tamelijk dichte vlekken in de lengte. De poten zijn witachtig bevederd, terwijl de tenen alleen met borstelachtig veertjes bedekt zijn.

De steenuil is regelmatig ook overdag te zien, hij zit graag in de zon en jaagt niet zelden al in de namiddag. Het is echter niet een echte dagjager in vergelijking met de velduil. Zijn voornaamste activiteit valt dan ook in de tijd tussen zonsondergang en middernacht, alsmede in de vroege ochtenduren. Hij vliegt meestal laag in een golvende vlucht, net als bij spechten. Wanneer hij ergens zit, lijkt hij op een kleine kabouter. Terwijl hij hoog opgericht staat, duikt hij plotseling in elkaar in een bijna horizontale lichaamshouding om onmiddellijk daarna weer omhoog te komen en dit meermalen achter elkaar.

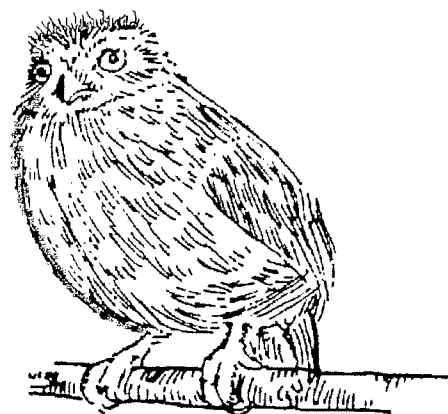
In overeenstemming met zijn levendige aard is de steenuil zeer luidruchtig en regelmatig overdag te horen. Zijn waarschuwingsroep is een luid en opgewonden "kwiejoe". Bovendien maakt hij blaffende "kef" geluiden en een "koewiet" roep. De baltsroep van het mannetje is een langgerekt "oehk", dat met tussenpozen van drie tot vijf seconden klinkt. Dit dient voor zowel het lokken van een wijfje als voor het afbakenen van het territorium. De roep hoort men soms al in de winter, voornamelijk echter in maart/april en dan met name vanaf de avondschemering tot tegen middernacht. De lokroep van het vrouwtje is een zacht "schrie". De bedelgeluiden van de jongen lijken hier erg op.

Het verspreidingsgebied loopt van West-Europa en de landen rond de Middellandse Zee, met inbegrip van Noord-Afrika, dwars door Eurazië tot in China. Het zwaartepunt ligt in de mediterrane steppen en woestijnzone. De steenuil houdt van een zo open en vlak mogelijk terrein. Hij wordt vooral aangetroffen, waar oude vruchtbomen op velden, in dorpstuinen of langs landwegen staan of waar holle knotwilgen langs een sloot staan. Ook bij afgelegen boerderijen en aan de rand van dorpen kan hij voorkomen, als hij daar in oude gebouwen rustige hoekjes vindt. Dichte bossen mijdt hij volkomen.

Zoals ik al zei, zelfs midden in Uden komt het steenuiltje voor. Waarschijnlijk te danken aan de toch nog enigszins aanwezige groenstrook langs de voormalige spoorlijn in Uden. Nog steeds denk ik graag terug aan de tijd dat die spoorlijn nog echt aanwezig was. Daar liggen veel van mijn voetstapjes uit mijn jeugd.... Toen kon je nog eens vogels zien vlak bij huis... maar ja... alles verandert natuurlijk.

De jacht van de steenuil wordt meestal vanaf een zitplaats bedreven, verder in lage vlucht of ook te voet; zo zoekt hij huppend de grond naar insecten en regenwormen af, die in het warme jaargetijde een belangrijke bestanddeel van zijn voedsel vormen. Wat de biomassa betreft is de veldmuis zijn voornaamste prooidier; daarnaast voedt hij zich met andere kleine zoogdieren, kleine vogels op de grond, kruipende dieren en amfibieën (bijvoorbeeld kikkers). De braakballen van de steenuil zijn gemiddeld 37 millimeter lang en 13 millimeter dik. De braakballen van de steenuil zijn tamelijk slank; kenmerkend is, dat ze in het warme jaargetijde veel harde delen van kevers (vleugels, borstplaat en poten) bevatten. Geslachtsrijpheid komt tegen het einde van het eerste levensjaar. De partners blijven elkaar voor het leven trouw. Ze hebben ook een uitgesproken voorkeur voor dezelfde broedplaats, waarbij natuurlijke holtes in knotwilgen of oude vruchtbomen geliefd zijn. Daarnaast kunnen ook gaten in muren en andere rustige hoekjes in gebouwen geschikte nestplaatsen zijn. Tegenwoordig maken steenuilen ook gebruik van speciale nestkasten. De baltstijd is van eind februari tot midden april. Begin van de leg is midden april tot midden mei waarbij ze meestal maar een enkel broedsel per jaar grootbrengen. De grootte van het legsel bestaat uit drie tot vijf eieren. De tijd tussen het leggen van de eieren bedraagt meestal twee dagen met een broedduur van 24 tot 28 dagen. Het wijfje broedt alleen en wordt door het mannetje van voedsel voorzien. Bij het grootbrengen van de jongen vormen kevers, oorwormen, krekels, pissebedden en regenwormen een belangrijk aandeel naast kleine zoogdieren en kleine vogels. Op de leeftijd van 30 tot 35 dagen verlaten de jongen de broedholtes zonder volledig tot vliegen in staat te zijn. Ze kunnen echter een week later goed vliegen. Ze worden nog zo'n vijf weken na het verlaten van het nest door de ouders van voedsel voorzien tot ze tenslotte zelfstandig zijn en uit het territorium van de ouders wegtrekken.

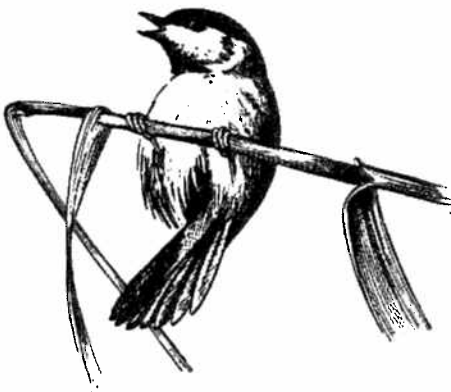
In het algemeen is de steenuil een standvogel, die zich zo mogelijk op geringe afstand van de geboorteplaats vestigt en dan de gekozen broedplaats meestal trouw blijft. Alleen de jonge vogels zwerven wat rond, maar zelden verder dan vijftig kilometer van het nest. Dus met wat geluk kan ik 's avonds nog lang van het keffende geluid van het steenuiltje genieten. Ik zou zeggen zoek dit leuke uiltje eens op, met een beetje geluk is het te vinden. Nu de avonden wat eerder vallen is het goed mogelijk de invallende schemer te gebruiken voor een heerlijke avondwandeling. Het steenuiltje zal je dan misschien begroeten met zijn karakteristieke gekef... Ik hoop het voor u.

Pedro van den Acker

Verslag publiekswandeling zondag 10 november 2002

Om negen uur 's morgens vertrekken met de publiekswandelingen is toch wel een goede zet geweest, want de opkomst was de laatste keren zeer goed. Ook vandaag, er waren wel vijftig mensen op de wandeling afgekomen. Dit ondanks het wat mindere weerbericht. De weersvoorspelling van de zaterdagavond doet de mensen denk ik beslissen of de wekker wordt gezet of niet. Achteraf hebben we het helemaal droog gehouden en was het zelfs mooi. Je kunt er soms niets van zeggen.

Er werden drie groepen gemaakt. Ad van Wanrooij en Tiny van den Elsen hadden een groep gevormd, Jan-Willem ook en zelf ging ik met John mee. Ook de andere vogelaars verdeelden zich over de drie groepen. In onze groep zaten uitzonderlijk veel kinderen. Daardoor krijg je wel een ander soort wandeling, maar heel leuk. De kinderen waren zeer geïnteresseerd en dat maakt het juist zo leuk, zeker voor een IVN-scholengids als ik. Je kunt dan heel wat informatie kwijt, ze vonden alles boeiend. Er was ook een gezin bij uit Schaijk met vier kinderen, waarvan er twee waren meegekomen. Een meisje uit dat gezin was bezig een spreekbeurt voor te bereiden over uilen. Het leek wel of het hele gezin de spreekbeurt moest maken, want John en de andere vogelaars werden bestookt met allerlei vragen over uilen. Hoe ze leven, waar ze overwinteren, of ze ook trekken, of ze steeds dezelfde partner houden en noem maar op. Ze hadden al wat braakballen weten te bemachtigen, foto's en een prachtige veer van de kerkuil. Het meisje wist al aardig te vertellen hoe de veer in elkaar zat en waar die voor diende. De meeste uilen zijn vrij honkvast, de velduil is echter een echte trekker. Ze houden dezelfde partner, maar omdat de sterfte onder uilen vrij hoog is, wordt er nogal eens van partner geruild. Helaas zijn we met onze wandeling geen uilen tegengekomen. Die zie je niet zo gemakkelijk, of je moet precies weten waar ze zitten.

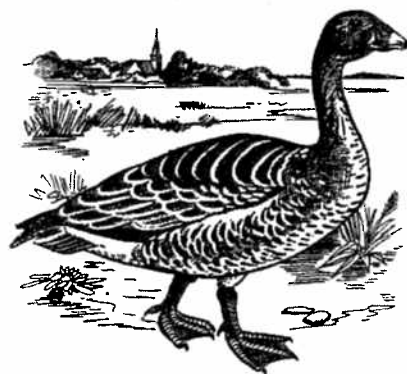

Wat we wel tegen kwamen, waren veel mezen. Alle soorten hebben we gehoord of gezien. Koolmees, pimpelmees, matkop en kuifmees (behalve de zwarte mees). De mezen maken in deze tijd grote groepen en dan struinen ze samen de bossen en landerijen af op zoek naar voedsel. "Samen staan we sterk" is het motto. Ze kunnen elkaar waarschuwen als de sperwer er aankomt en met zijn allen vind je makkelijker voedsel dan alleen. Zo proberen ze de winter te trotseren. Door hun veertjes op te zetten en lucht vast te houden tussen de donsveertjes, maken ze een soort isolerende laag waardoor ze op temperatuur blijven. Ze slapen ook vaak samen als één

bol mezen en houden zo elkaar warm. In het voorjaar vallen die groepen weer uit elkaar om paartjes te vormen en te gaan broeden.

De kinderen waren zeer opmerkzaam en zagen soms de vogels nog eerder dan wij. Een meisje zag een buizerd het eerst en was apetrots. Ook de paddestoelen werden vaak het eerst opgemerkt door de kinderen. Er stonden prachtige exemplaren bij; doolhofzwammen, zwavelkoppen, rode koolzwammen, elfenbankjes, parasolzwammen en vliegezwammen. Op het eind van de wandeling stond een schitterende vliegezwam te pronken. Het leek wel of hij zo uit het boekje kwam. Deze paddestoel heet zo, omdat men vroeger de hoed op een schoteltje legde en er suiker over heen strooide. De vliegen kwamen dan snoepen van de suiker en kregen ook de giftige stoffen van de vliegezwam binnen en gingen dood. Een verdelgingsmiddel dus.

We zagen nog een sliert rietganzen voorbijvliegen. We konden de kinderen dus ook nog op de trek van de ganzen wijzen. Rietganzen zijn vrij donker (vooral de kop) en vrij zwijgzaam. Er is ook nog een kleine rietgans, deze is nauw verwant aan de rietgans. Al met al een heerlijke wandeling van twee en een half uur met een zeer enthousiaste groep. Altijd voor herhaling vatbaar!

Na afloop was het goed toeven in het Bezoekerscentrum. Onder het genot van koffie met appelgebak werd er nog druk nagepraat. Ook voor het volgende jaar zijn er weer een viertal publiekswandelingen gepland. Drie hiervan zijn in onze eigen Maashorst en een op Tweede Paasdag in de bossen van Odiliapeel (vorig jaar vanwege MKZ-crisis niet doorgegaan).

Zorg dat je er dan weer bij bent. Het is iedere keer weer heel dankbaar werk om mensen, zowel groot als klein, kennis te laten maken met de natuur en in het bijzonder de vogels.

Liesbeth Verkaar

Groen is Gras

Iedere donderdagavond verzorgt Henk Trimbach op Skyline-radio van acht tot tien uur het programma “**Groen is gras**”. Dit radioprogramma gaat over de natuur en het milieu in de streek Uden-Veghel. Tijdens de uitzending worden regelmatig interviews gehouden met natuurmensen uit onze omgeving. Naast leuke muziek zorgt hij ook voor goede natuur-informatie. Een aanrader dus om donderdag uw radio op Skyline af te stemmen.

Een Fuut

*Een fuut te Sassenheim -een krasse!-
Kreeg moeilijkheden met het plassen
En daar hij wel eens weten wou
Wat hem de toekomst brengen zou
Nam hij een kloek besluit en toog
Terstond naar een fuutoroloog.*

(Bron: Theo van de Leur)

Wetenschappelijk...

Uitgestorven vogels

Iedereen kent de Dodo, de Trekduif, en de Olifantvogel. Wat deze vogel met elkaar gemeen hebben is dat niemand ze nog in levende lijve kan zien. Ze zijn uitgestorven! Sinds 1600 zijn er meer dan 80 vogelsoorten van deze aardbol verdwenen. In de meeste gevallen, kwamen deze uitgestorven vogelsoorten op eilanden voor. Ze waren perfect aangepast aan hun eigen (kleine) biotoop, maar de komst van de mens betekende voor vele van hen het einde. Er werd op gejaagd vanwege hun vlees of veren, het biotoop werd vernietigd of de introductie van andere diersoorten werd hun doodsteek. In dit stukje wil ik ingaan op het verdwijnen van enkele soorten maar ook op de wonderbaarlijke herontdekking van uitgestorven gewaande soorten.

Dodo

Zoals de Reuzenpanda het symbool is van de bedreigde dieren, is de Dodo (*Raphus cucullatus*) het symbool van de uitgestorven dieren. Er zijn in de loop der eeuwen verschillende tekeningen gemaakt van deze vogel, maar er waren zo'n grote verschillen hierin, dat het dus niet duidelijk is, hoe de Dodo er in werkelijkheid uitzag. Wel zijn er veel botten gevonden en men heeft een aardige reconstructie gemaakt, echter het blijft gissen. De Dodo leek op een vette duif. Hij bereikte een hoogte van 75 centimeter en woog rond de twintig kilo. Door zijn kleine vleugels kon de Dodo niet vliegen. De Dodo kwam voor op het eiland Mauritius, in de Indische Oceaan. In 1601 werd door een Nederlander, Jacob Cornelius-zoon van Neck de Dodo voor het eerst beschreven. Tachtig jaar later was de soort uitgestorven. De kolonisten maakten genadeloos jacht op de vogel vanwege zijn vlees, dat volgens de overlevering niet eens lekker was. In de delen van het eiland waar de mens niet kwam deden de uitgezette varkens, apen, honden en ratten de rest. Ondanks dat de Dodo al zo lang geleden is uitgestorven, zal hij niet snel vergeten worden.

Trekduif

Bijna even beroemd als de Dodo is de Trekduif (*Ectopistes migratorius*). Het verdwijnen van deze vogel gaat echter nog steeds gepaard met ongeloof hiervan. Ooit zouden van deze vogel 10.000.000.000 !!! exemplaren hebben rondgevlogen in Noord-Amerika. In de herfst trokken de vogels van het noordoosten van Amerika naar het zuiden. Het moet een ongelooflijk gezicht zijn geweest om miljoenen van deze vogels in enorme vluchten waar te nemen. Het duurde uren voordat een groep voorbij was gevlogen. De Trekduif werd in de 19^e eeuw genadeloos bejaagd om zijn vlees en veren. Duizenden jagers schoten op de overvliegende duiven; iedere kogel in zo'n wolk was raak. Ook op hun broedplaatsen waren de vogels niet veilig. Een van de grootste broedplaatsen was 64 kilometer lang en vijf tot zestien kilometer breed! Tijdens een jacht werden hier ongeveer één miljard vogels gedood! In 1896 waren er nog maar 250.000 Trekduiven over. Zelfs deze laatste groep moest zonnig uitgeroeid worden. Op 1 september 1914 stierf de laatste Trekduif in een dierentuin. De mens had het onmogelijke voor elkaar gekregen.

Olifantvogel

Op Madagaskar leefde eens de grootste vogel die op aarde heeft rondgelopen. Met een lengte van drie meter en een gewicht van vijfhonderd kilo was het een ware reus. De eieren van deze vogel, de Olifantvogel (*Aepyornis maximus*), waren dertig centimeter lang en hadden een inhoud van negen liter. Het is niet echt duidelijk of Europeanen de Olifantvogel daadwerkelijk hebben waargenomen. In de tijd dat Madagaskar Frans territorium was, was er weinig interesse in de binnenlanden, waar de vogels voorkwamen. Slechts de kuststreken waren interessant. Waarschijnlijk heeft de inheemse bevolking de Olifantvogel uitgeroeid om zijn vlees.

Ook zijn eieren waren geliefd, niet alleen om zijn inhoud, maar ook om zijn decoratieve waarde. Omstreeks 1700 moet de Olifantsvogel zijn uitgestorven, nog voordat de westerse wereld ook maar van zijn bestaan af wist.

Herontdekkingen

Naast deze trieste verhalen over het verdwijnen van enkele bijzondere vogelsoorten, is het goed te vernemen dat soms uitgestorven gewaande soorten toch nog herontdekt worden. De meest bijzondere herontdekking betreft de **Bossteenuilvogel** (*Athene blewitti*) uit India. Deze vogelsoort was sinds 1914 niet meer gezien en werd als verloren beschouwd. Totdat tijdens een expeditie in 1997 een aantal vogels werden ontdekt. Nu ook hun roep bekend is, zou dit kunnen betekenen dat meer Bossteenuilen worden gevonden.

De **Kuifcalyptura** (*Calyptura cristata*) van Brazilië was in de 20^e eeuw niet meer gezien, totdat een vogelaar in 1996 twee vogels ontdekte. Dit was meteen weer de laatste waarneming van het vogeltje, die zo klein is als een goudhaantje.

De **Doornkruiper** (*Atrichornis clamosus*), die alleen voorkomt in Australië, was niet meer gezien tussen 1889 en 1961 en werd dan ook als uitgestorven beschouwd. Het was natuurlijk fantastisch nieuws toen een aantal vogels werd herontdekt in een klein gebied, dat was voorbestemd als stadsontwikkeling. Gelukkig werd een juiste beslissing genomen en werd de geplande stad verplaatst!

Op het eiland Cebu in de Filippijnen is in 1992 de **Cebu-honingvogel** (*Dicaeum quadricolor*) herontdekt. Deze soort was in de 20^e eeuw niet meer gezien en werd aan de lijst van uitgestorven vogelsoorten toegevoegd. Men ging ervan uit dat het eiland geheel ontbost was, maar dit bleek gelukkig niet zo te zijn en in het laatste restant van oorspronkelijk bos komt deze kleurrijke vogel nog voor, hetzij in een zeer klein aantal.

Don-Alexander van Bergen

Fig. 1785. -- Drenit.

Bijzondere Waarnemingen

Hier de opsomming van de bijzondere waarnemingen van september 2002 tot en met november 2002. Naast de vele meldingen van de telpost Brobbelbies zijn door diverse leden ook nog enkele mooie soorten gezien. Tijdens de Maashorstwandeling van oktober hebben we enkele kruisbekken schitterend kunnen bewonderen. Wat bij deze wandeling direct opviel was het geluid wat ze produceren (kippen-kuikens). Vervolgens landden ze in de lariksen waar ze zich tegoed deden aan de lariks-appels. Ook de roodpootvalk, weliswaar gezien in Oss, was een bijzondere soort. Deze oostelijke vogelsoort was daar op zeer korte afstand op libelles aan het jagen. Maar de echte uitschieter was natuurlijk de strandleeuwerik. Voor mij altijd zeer bijzonder als we deze op de Wadden aantreffen. Maar in onze Maashorst verwacht je deze soort toch niet zo snel.

Door een nieuw lid, en wel Will van de Crommert, is deze vogel gezien. Deze is natuurlijk direct doorgemeld aan diverse leden. Toevallig liepen wij met de Maashorstwandeling richting de telpost, waar we meteen geattendeerd werden op de strandleeuwerik. Zo zie je maar weer, wanneer je regelmatig met de maandelijkse Maashorstwandeling meeloopt, dan zie je nog eens wat!

Alle bijzondere waarnemingen zijn ook op onze site te vinden;

<http://members.lycos.nl/vogelwachtuden/> (nieuw adres!)

Groeten, Peter van de Braak (Inventarisatiewerkgroep), telefoon: 0413-253586

E-mail: **vogelwachtuden@lycos.nl**

Datum:	Aantal:	Soort:	Locatie:	Gedrag:	Waarnemer:
17-jul-02	1	Rietgors	Maashorst, begrazingsgebied	Zingend	Joop Bergsma
17-jul-02	1	Witgatje	Maashorst, begrazingsgebied	Opvliegend	Joop Bergsma
23-jul-02	3	Kruisbek	Slabroek, heideveld	Overvliegend	Joop Bergsma
18-aug-02	14	Kruisbek	Maashorst, begrazingsgebied	Overvliegend	Joop Bergsma
18-aug-02	2	Witgatje	Maashorst, Grensweg	Foeragerend	Joop Bergsma
3-sep-02	3	Kruisbek	Slabroek, heideveld	Foeragerend	Joop Bergsma
6-sep-02	1	Boomvalk	Mariaheide, Bolstweg	Foeragerend	William van der Velden
8-sep-02	2	Duinpieper	Maashorst, telpost	Overvliegend	William van der Velden
8-sep-02	1	IJsvogel	Mariaheide, 't Melven	Foeragerend	William van der Velden
21-sep-02	1 juv	Roodpootvalk	Oss, Ossermeer	Foeragerend	William van der Velden
22-sep-02	2	Gr. Gele Kwikst.	Maashorst, telpost	Overvliegend	William van der Velden
7-okt-02	1m	Pijlstaart	Veghel, Bunders	Foeragerend	William van der Velden
13-okt-02	1	Klapekster	Maashorst, drie Vennen		Peter van de Braak
13-okt-02	7	Kruisbek	Maashorst, drie Vennen	Overvliegend	Peter van de Braak
20-okt-02	1	Strandleeuwerik	Maashorst, telpost	Foeragerend	Will van de Crommert
9-okt-02	1	Rode Wouw	Slabroek, heideveld	Overvliegend	Marc Poulussen
4-nov-02	diverse	Kruisbek	Maashorst		Seniorengroep
4-nov-02	diverse	Putters	Maashorst		Seniorengroep
4-nov-02	1	Klapekster	Maashorst		Seniorengroep
9-nov-02	1	Bonte Kraai	Landhorst		John Hermans

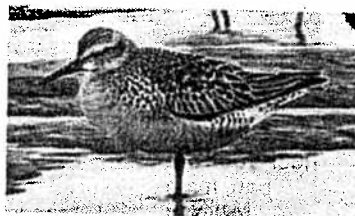
Het nieuwste Nederlandse verkeersbord

Foto: ANP

Let op: laagvliegende uilen

BRUMMEN • Langs de nieuwe verbindingsweg tussen Brummen en Zutphen zijn verkeersborden geplaatst om voor laagvliegende uilen te waarschuwen. De gemeente Brummen heeft de borden neergezet in overleg met de plaatselijke kerkuilenwerkgroep. Voorzitter Lucassen van de Kerkuilenwerkgroep Brummen-Voorst legt uit dat de nieuwe weg dwars door een natuurgebied loopt waar veel uilen voorkomen. Dat levert voor de kerkuil gevaar op, omdat deze vogel 's nachts op een hoogte van ongeveer een meter op muizen jaagt met als gevolg dat de vogel grote kans loopt in botsing met een auto te komen. Langs de nieuwe weg worden binnenkort struiken geplant. De uilen kunnen dan niet meer over het wegdek scheren. ANP

Kanoet dreigt uit te sterven

• De kanoet

HILVERSUM – Biologen maken zich grote zorgen over het voortbestaan van de kanoetstrandloper. Het Nederlands Instituut voor Onderzoek der Zee meldt dat bij de laatste peilingen in september op het eiland Griend nog slechts zeventien kanoeten zijn geteld. Normaal verblijven er rond die tijd 30 à 40.000 vogels. Kanoeten eten mosselen en kokkels die in de Waddenzee voorkomen. De vergunning die eind oktober aan de vissers is verleend om in de beschermde natuurgebieden bij Ameland, Vlieland en Simonszand op kokkels te vissen, is voor vogels als kanoet, scholtekster en eidereend desastreus.

Staatsbosbeheer waarschuwt lopers uit omgeving Schijndel

Buizerd valt trimmer aan

Van een verslaggever

SCHIJNDEL – Een trimmer uit Schijndel is zaterdagochtend in zijn woonplaats in natuurgebied het Wijboschbroek aangevallen door een buizerd. De man liep lichte verwondingen op aan zijn nek en hoofd en heeft zich door een arts laten behandelen.

Boswachter J. Voermans vertelt dat de man is aangevallen door de roofvogel omdat die zijn nest verdedigde. „Dat is vorig jaar ook een keer gebeurd. Toen zijn in Nederland

twee keer mensen aangevallen door broedende buizerds, één daarvan dus hier in het Wijboschbroek. Het waren allebei trimmers. Waarschijnlijk gaat het hier om dezelfde buizerd, alleen heeft hij nu zijn nest op een andere plek.” Gisteren zijn op de wandelpaden bij de Aakendonk bordjes neergezet met 'verboden toegang' en een uitleg over de buizerd. Voermans stelt dat ze mensen die de bordjes negeren niet zal bekeuren, „maar de mensen

moeten gewaarschuwd worden zodat ze weten dat het kan gebeuren.” Voermans is ervan overtuigd dat de buizerd alleen maar reageert op bewegende doelen, zoals een trimmer. „Wij hebben er vanmorgen (maandag, red.) met twee man rondgelopen. Gewoon rustig. Ook in de buurt van het nest van de buizerd, maar er is niets gebeurd. Vergeet niet, we zitten midden in het broedseizoen en zo'n buizerd verdedigt zijn nest.”

Vogelwacht - Winkel

Kijk eens goed in de winkel van de Vogelwacht. Er zijn altijd wel mensen in uw omgeving die u kunt verrassen met een van de onderstaande cadeaus en/of praktische middelen. U steunt daarmee tevens het werk van Vogelwacht Uden e.o.

De doelstelling van de winkel:

- Door verkoop van boeken, kaarten, cassettes en Cd's met vogelgeluiden steeds meer mensen kennis en interesse bijbrengen voor het vogelleven.
- Door verkoop van nestkasten de vogels helpen bij het vinden van nestelplaatsen in de broedperiode. Het is bekend dat de huidige samenleving het vinden van genoemde plaatsen in de vrije natuur zeer bemoeilijkt. De moderne woningbouw, de monoculturen en mechanisatie in de landbouw vernietigen en/of verstoren de geschikte biotopen. De koolmeeskast is overigens ook geschikt voor: pimpelmees, bonte vliegenvanger, ringmus, gekraagde roodstaart, zwarte mees, kuifmees, glanskop, matkop en boomklever. De pimpelmeeskast (kleinere invliegopening) is bruikbaar voor zwarte mees, kuifmees, matkop en glanskop.

Adviezen:

- Er is geen bos bloemen denkbaar die het qua levensduur kan opnemen tegen geluidsband of nestkast. Ook het handzame (rode) vogelherkenningsboekje van Peter Hayman doet het heel goed op verjaardagspartijtjes!
- Stel zo'n artikel eens als prijs beschikbaar bij speciale evenementen of wedstrijden.
- Maak aspirant vogelaars attent op de mogelijkheden van de winkel bij aanschaf van een boek "herkenning van vogels".

Meer willen weten over vogels? De winkel kan u daarbij helpen:

- Bedreigde vogels € 1,00
 - Ja, natuurlijk in vogelvlucht € 4,50
 - Vogels van Midden Brabant € 4,50
 - Het "rode" boekje van Peter Hayman (herkenning van vogels) € 9,50
 - Eerste hulp aan dieren € 2,25
 - Wintervoeding vogels € 1,00
 - Roek en de landbouw € 1,00
 - De Lepelaar € 13,50
 - Trekvogel-Atlas € 36,00
- (afhankelijk van het aantal te bestellen exemplaren kan de prijs worden verhoogd in verband met de portokosten)

Andere artikelen:

- Nestkast van stevig materiaal (diverse maten en soorten), vanaf € 3,50
- Cd's met vogelgeluiden (deel 1,2 en 3) per deel € 11,50
- Vogelmobile € 2,25
- Postpapier met afbeelding van een eend/uil € 3,85
- Telefoonklappers € 1,25
- Raamstickers (ter voorkoming van vogelbotsingen) € 1,50
- Prachtige posters van Blauwe Reiger en IJsvogel € 0,50
- Vogelplaten in diverse maten (Uilen, Zwaluwen, Roofvogels) € 0,50

Suggesties m.b.t. aanpassing en/of uitbreiding van het winkelassortiment zijn bijzonder welkom.

Aad van Toor
Klaroenlaan 1 – Uden

Telefoon: 0413-264106 (voor afspraak, graag van tevoren even bellen)

Indien niet aanwezig: Jan-Willem Hermans, Broekmorgen 28 - Uden
telefoon: 0413-269804.

Duifhuizerweg 8
5406 TB Uden

Tel. 0413 363785
Fax 0413 342047

Voor al uw agrarisch loonwerk

Orion Engineering Den Bosch B.V.

Voor technische banen op MTS-, HTS- of
TU- niveau kijk op:

www.oriongroep.nl

Bel voor meer informatie:
Peter Noy, telefoon 073-6149900

E-mail: denbosch@oriongroep.nl

*Hier had uw advertentie
kunnen staan!*

*Dankzij onze adverteerders
kwam deze uitgave tot stand*

WIJDEVEN VOF

groente & fruit - aardappelen - eieren - zuivel

Mgr. Bosstraat 3
5401 EA Uden
tel. 0413-263739
fax 0413-254361

FOTOGRAFIE

(0413) 26 23 85 - MARKTSTRAAT 37 - 5401 GG UDEN

JETTEN

VOORUITSTREVENDE IN BEELD

DIGITAAL

(0413) 33 18 67 - Velmolenweg 169 - 5404 LC UDEN

**Slagerij
Knobbout**

Ons bezocht, is kwaliteit gekocht

Drossaard 4, Uden, 0413-267354

Onze bakkerswinkels en bezorgdiensten
staan voor kwaliteit in brood en banket, in
Beek en Donk, Boekel, Gemert, St. Anthonis,
Uden en wijde omgeving.

St. Josephplein 5 - Venhorst
Drossaard 57 - Uden
Tel.: 0413 - 268517

VOOR SPORTIEVE KLEDING

W&L BRESSERS

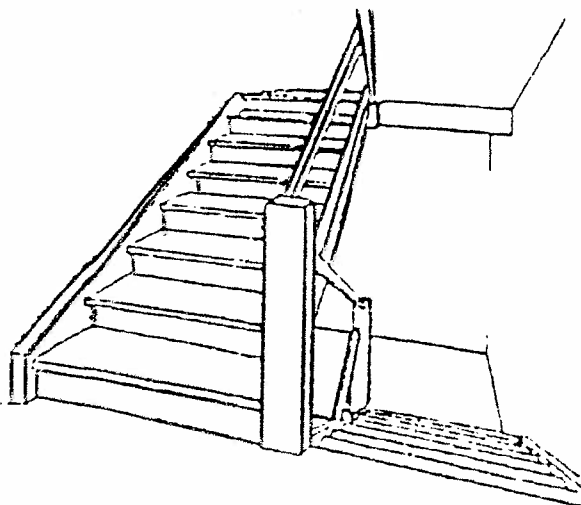
marktstraat 12 uden **mannenmode**

Th. Peters Machinale Timmerwerken

Het juiste adres voor kozijnen en trappen

Dorshout 6b
5462 GL VEGHEL

Tel.: 0413-352420
Fax.: 0413-354755

Beschermen helpt. Helpt u mee?

Want één op de vijf vogels wordt nog bedreigd!

De ooievaar is terug. Dat is natuurlijk goed nieuws. Maar zowel in Nederland als Wereldwijd groeit de Rode Lijst van bedreigde en kwetsbare vogelsoorten nog steeds. Help mee, word lid en ontvang gratis een Zakgids Vogels of een Nestkast als welkomstcadeau.

Vogelbescherming
NEDERLAND

Ja, ik word lid voor f40,- per jaar (65+: f27,50) en ontvang elke 2 maanden gratis het tijdschrift VOGELS en één van de welkomstcadeaus. Hiernaast heb ik mijn keuze aangekruist.

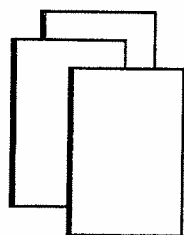
Dhr./Mevr. _____

Adres: _____

Postcode: _____

Plaats: _____

Stuur deze bon naar Antwoordnummer 1974, 3700 WB Zeist.
Postzegel hoeft niet, mag wel.

boekhandel bert van der heijden

Sacramentsweg 4 • 5401 GR Uden • Tel. 0413-260907

snijders metaal

SPECIAALZAAK METALEN-
IJZERWAREN-GEREEDSCHAPPEN

Kapelstraat 1, 5401 EC UDEN
Telefoon: 0413 - 262780

*tweewielers
en
reparaties*

WIM DE WILT

KERKSTRAAT 4 - UDEN - TEL.262620

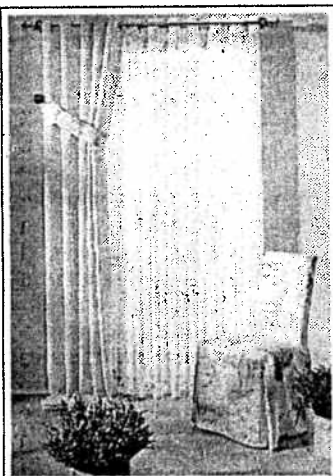
De Bruin

verzekeringen

Velmolenweg 87, 5401 HL Uden

Telefoon (0413) 330 999, Telefax (0413) 253 204

*Alle verzekeringen
en financiële diensten*

- Tapijt
- Vinyl
- Overgordijnen
- Binnenzonwering
- Behang
- Laminaat

VAN DER HEIJDEN

Piusplein 2
5402 EA Uden
Telefoon
0413-250510

ACTIVITEITEN WERKGROEPEN VOGELWACHT UDEN

HET BESTUUR

Het bestuur verzorgt de algehele coördinatie van de vereniging, zij stimuleert tal van activiteiten en legt contacten met derden. Tevens organiseert het bestuur de ledenactiviteiten, zoals excursies, cursussen en dialezingen. Genoemde activiteiten worden mede uitgevoerd door middel van een aantal werkgroepen, te weten:

■ WERKGROEP INVENTARISATIE

De werkgroep Inventarisatie organiseert diverse vogeltellingen in de Maashorst. Genoemde inventarisaties hebben tot doel een zo goed mogelijk beeld te krijgen van de vogelstand in een bepaald gebied. De verkregen informatie wordt ter beschikking gesteld aan het SOVON, Staatsbosbeheer en Gemeentes. Zij gebruiken de informatie ten behoeve van beheersplannen voor de Maashorst en de Wijstgronden.

Coördinator Peter van de Braak, telefoon: 0413-253586

■ WERKGROEP OEVERZWALUWEN

Sinds 1986 heeft de Vogelwacht een kunstmatige oeverzwaluwenwand op de voormalige grindafgraving "Hemelrijk" te Volkel. Men houdt zich bezig met de inventarisatie en registratie van de daar broedende oeverzwaluwen. Daarnaast wordt regelmatig onderhoud uitgevoerd aan de oeverzwaluwenwand en observatiehut. Op verzoek is een gratis brochure verkrijgbaar met daarin alle details over de bouw e.d.

Coördinator Marc Poulussen, telefoon: 0413-274046

■ WERKGROEP UILEN

Het plaatsen en onderhouden van nestkasten in kerken, boerderijen en schuren is een van de belangrijkste taken van deze werkgroep. Momenteel heeft de werkgroep de beschikking over ca. 40 kerkuilenkasten, die verdeeld zijn over Uden, Volkel/Odiliapeel en Boekel/Venhorst. Alle broedgegevens worden geregistreerd en aan de betreffende instanties doorgegeven. Daarnaast het geven van advies aan belangstellenden.

Coördinator John Hermans, telefoon: 0413-272777

■ WERKGROEP NESTKASTEN

Deze werkgroep verschaft nestgelegenheid aan vogels en dan met name holenbroeders, zoals koolmees, pimpelmees en zwarte mees, gekraagde roodstaart, vliegenvanger etc. Dit gebeurt door diverse soorten nestkasten te maken en op geschikte locaties te bevestigen. Op dit moment heeft de werkgroep het beheer over ruim tweehonderd nestkasten. Tevens het inventariseren en administreren van broedgevallen.

Coördinator Harry van Dijk, telefoon: 0413-273307

■ WERKGROEP STOOTVOGELS

Naast het inventariseren van een zestal soorten stootvogels, welke in de Maashorst voorkomen, wordt aandacht besteed aan het maken en plaatsen van nestkasten of horsten, alsmede het controleren en registreren ervan. Verder is het doorgeven en assisteren bij het ringen van de jongen ook een taak van de groep. Het betreft hier voornamelijk de buizerd, havik, sperwer, torenvalk, wespandief en boomvalk.

Coördinator Piet van der Voort, telefoon: 0413-263292

■ WERKGROEP CLUBBLAD / PUBLICITEIT

Een belangrijk communicatiemiddel binnen de Vogelwacht is "Het Bruujsel". Dit clubblad wordt vier maal per jaar uitgebracht. Hierin is veel te lezen over de diverse activiteiten binnen de vereniging. Verder verzorgt de werkgroep alle publiciteit rondom de activiteiten die op touw worden gezet. Dit resulteert in diverse berichtgevingen in de dag- en weekbladen, kabelkranten, radio en televisie.

Coördinator Peter Noy, telefoon: 0413-251691

■ WERKGROEP VRIJWILLIG LANDSCHAPSBEHEER UDEN

Deze werkgroep is een gezamenlijke activiteit van het I.V.N. en Vogelwacht Uden. Zij houdt zich bezig met behoud, herstel en ontwikkeling van kleine landschapselementen in de omgeving van Uden. Hiertoe worden o.a. wilgen geknot, elzensingels teruggezet en poelen gegraven. Tevens maakt het V.L.U. onderdeel uit van de Stichting Udense Kersenboomgaard. Zij onderhoudt een kersenboomgaard aan de Patrijsweg te Uden.

Coördinator Willem Peters, telefoon: 0413-252529

■ WERKGROEP JEUGDNATUURGROEP UDEN E.O.

Binnenkort start een nieuwe Jeugdnatuurgroep, een zelfstandige werkgroep binnen Vogelwacht Uden. Zij is bedoeld voor jongeren vanaf acht jaar en heeft als doel de jeugd kennis te laten maken met alle facetten van de natuur. Een keer per maand trekt men het veld in om naar vogels te kijken, bomen te herkennen of paddestoelen te zoeken. Men tracht het besef en waardering voor de natuur bij de jeugd te vergroten.

Coördinator Peter van de Braak, telefoon: 0413-253586

